

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Emilia Lehtonen

Rahantekokone vai perheenjäsen?

Raviurheilun diskurssit ja hevosen representaatiot Hevosurheilu-lehden
pääkirjoituksissa 2010-luvulla

Markkinoinnin ja viestinnän akateeminen yksikkö
Organisaatioiden viestinnän pro gradu -tutkielma
Viestinnän monialainen maisteriohjelma

Vaasa 2021

VAASAN YLIOPISTO**Markkinoinnin ja viestinnän akateeminen yksikkö**

Tekijä:	Emilia Lehtonen		
Tutkielman nimi:	Rahantekokone vai perheenjäsen? Raviurheilun diskurssit ja hevosen representaatiot Hevosurheilu-lehden pääkirjoituksissa 2010-luvulla		
Tutkinto:	Filosofian maisteri		
Oppiaine:	Viestinnän monialainen maisteriohjelma Organisaatioiden viestintä		
Työn ohjaaja:	Heidi Hirsto		
Valmistumisvuosi:	2021	Sivumäärä:	78

TIIVISTELMÄ:

Eläinten hyvinvointi kiinnostaa ihmisiä yhä enemmän. Vanhoja toimintamalleja kyseenalaistetaan, eikä eläinten hyödyntämistä ihmisten tarpeiden täyttämiseen pidetä enää automaattisesti hyväksyttävänä. Myös hevosurheilu, ja etenkin raviurheilu, on saanut osansa kritiikistä. Raviurheilulla on Suomessa pitkät perinteet, ja se on merkittävä osa suomalaista hevostaloutta. Lajin suosio valtaväestön keskuudessa on kuitenkin laskenut, kuten myös sen medianäkyvyys. Lajia on kritisoitu muun muassa siitä, ettei hevosten käyttäminen vedonlyöntikohteena vastaa nyky-yhteiskunnan arvoja. Huolta aiheuttavat siis hevosten hyvinvointi ja toisaalta myös rahapelaamisen negatiiviset sosiaaliset ja yhteiskunnalliset vaikutukset. Toisaiseksi laji on kuitenkin säilyttänyt paikkansa Suomessa.

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, miten raviurheilua koskevat puhetavat ovat muuttuneet 2010-luvun aikana. Aineisto koostuu raviurheilun eräänlaiseksi päämediaksi laskettavan Hevosurheilu-lehden pääkirjoituksista, joita tähän tutkimukseen on kerätty yhteensä sata, kymmenen jokaiselta vuodelta. Aineistoa tarkastellaan kriittisen diskurssianalyysin viitekehyksen kautta, ja huomio kiinnitetään erityisesti siihen, miten hevonen teksteissä representoidaan ja minkälaisia vastuullisuuden merkityksiä diskurssiin liittyy. Aineistosta oli havaittavissa neljä vallitsevaa diskurssia: sosiaalisen kokemuksen diskurssi, huippu-urheilun diskurssi, pelikohteen diskurssi sekä kehittyvän lajin diskurssi. Vuosikymmenen alussa vahvimmillaan oli pelikohteen diskurssi, jossa raviurheilu ja hevoset kuvataan ensisijaisesti vedonlyöntikohteena. Sosiaalisen kokemuksen diskurssissa laji nähdään ihmisiä yhdistävänä tekijänä, ja huippu-urheilun diskurssissa nostetaan esiin sen urheilullinen anti ja rakennetaan hevosista kuvaa huippu-urheilijoina. Kehittyvän lajin diskurssissa pääpaino on raviurheilun tulevaisuuden teki-
jöissä.

Tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että hevosen hyvinvointi nousee aineistossa sitä merkittävämmäksi teemaksi, mitä pidemmälle vuosikymmen etenee. Vastavuoroisesti rahapelaamiseen liittyvät tekstit vähenevät. Tämän voidaan nähdä olevan linjassa sen yhteiskunnallisen keskustelun kanssa, jota eläinten hyvinvoinnista ja rahapelaamisesta on käyty. Käytössä olleen aineiston ja siitä saatujen tulosten perusteella voidaan siis päätellä, että raviurheilun parissa pyritään vastaamaan aktiivisesti yhteiskunnalliseen paineeseen ja sopeutumaan niihin uusiin normeihin, joita eläinurheilulajeille asetetaan. Olennaisena pidetään sitä, että kilpailusuoritusten lisäksi esille nostetaan se, miten hevosia esimerkiksi hoidetaan.

AVAINSANAT: journalismi, vastuullisuus, eläinten oikeudet, hevosurheilu, raviurheilu, Hevosurheilu-lehti, diskurssianalyysi, representaatio

Sisälllys

1	Johdanto	4
1.1	Tavoite	6
1.2	Aineisto	7
1.3	Menetelmä	10
2	Eläimet viihde- ja urheilukäytössä	13
2.1	Eläimen rooli mediassa	14
2.2	Pitkien perinteiden hevosurheilu	17
2.2.1	Urheiluhevosen asema	21
2.2.2	Vedonlyönti hevosurheilussa	22
3	Diskurssit todellisuutta rakentamassa	25
3.1	Diskurssi käsitteenä	25
3.2	Diskurssien tutkiminen	26
3.2.1	Kriittinen diskurssianalyysi	28
3.2.2	Representaatio diskurssianalyysissä	30
4	Raviurheilu Hevosurheilun pääkirjoituksissa	32
4.1	Raviurheilun diskurssit ja representaatiot	32
4.1.1	Sosiaalisen kokemuksen diskurssi	33
4.1.2	Huippu-urheilun diskurssi	39
4.1.3	Pelikohteen diskurssi	45
4.1.4	Kehittyvän lajin diskurssi	51
4.2	Puhetapojen muutos 2010-luvun aikana	57
4.3	Yhteenveto	61
5	Päätäntö	65
	Lähteet	69
	Liitteet	76
	Liite 1. Aineistotaulukko	76

1 Johdanto

Raviurheilulla on Suomessa pitkät perinteet. Suomen raviurheilun ja hevoskasvatuksen keskusjärjestö Suomen Hippos ry (2020) kertoo verkkosivuillaan, että tiettävästi Suomen ensimmäiset ravikilpailut järjestettiin Turussa Aurajoen jäällä vuonna 1817, ja ensimmäinen varsinainen ravirata rakennettiin Helsingin Oulunkylään vuonna 1884. Raviurheilun ensimmäinen oma keskusjärjestö, Suomen Ravirengas, perustettiin vuonna 1919. Vuonna 1973 Suomen Ravirengas ja Suomen Hevosjalostusliittojen Keskusliitto yhdistyivät Suomen Hippos ry:ksi.

Suomessa raviurheilu mielletään usein perinteiseksi ja jopa vanhanaikaiseksi lajiksi. Monet näkevät lajin ensisijaisesti vedonlyöntikohteena, mikä johtuu todennäköisesti ainakin osittain siitä, että esimerkiksi lajin televisionäkyvyys rakentui aikoinaan pelkäämään pelaamisen ympärille (Saastamoinen, 2019, s. 5). Taloustutkimuksen (2017) vuonna 2017 julkaiseman galluptutkimuksen mukaan raviurheilu ei mahtunut kymmenen seuratuimman ja arvostetuimman urheilulajin joukkoon, vaikka sitä on pitkään markkinoitu Suomen toiseksi seuratuimpana lajina jääkiekon jälkeen. Saastamoinen (2019, s. 5) toteaaakin, että raviurheilu ei yksinkertaisesti ole kyennyt uudistumaan tarpeeksi nopeasti eikä se nykytilanteessa vastaa enää valtaväestön intresseihin. Kiinnostus ja huoli eläinten hyvinvoinnista on kasvanut, eikä eläinten hyödyntämistä urheilukäytössä pidetä automaattisesti hyväksyttävänä.

Helmikuussa 2015 eläinoikeusjärjestö Animalia julkaisi jäsenlehdessään ja myöhemmin myös verkkosivuillaan Wahlbergin (2015) kirjoittaman artikkelin ”Kohti piiskattomia raveja”, jossa käsitellään ajopiiskan käyttöä ravihevosten käskemiseen. Artikkelin loppuun on kirjattu Animalian kanta, jonka mukaan ravihevosten kohteluun liittyy eläinsuojelullisia ongelmia ja siksi järjestö suhtautuu hevosten käyttöön kilpaurheilussa kriittisesti. Järjestö kehottaa artikkelissaan ihmisiä välttämään eläinten viihdekäyttöä, ja esimerkkeinä mainitaan ravikilpailut ja eläintarhat. Viime vuosina myös muun muassa Helsingin Sanomat on julkaissut useita raviurheilua koskevia artikkeleita, jotka ovat pohjautuneet muun muassa ravihevosten suuvammoista tehtyihin tutkimuksiin ja

jotka tuovat raviurheilun esiin kriittisessä valossa. Tällainen julkisuus on raviurheilun imagolle luonnollisesti haitallista ja on vaatinut kriisiviestinnällisiä toimia muun muassa raviurheilun keskusjärjestö Suomen Hippos ry:ltä.

Toistaiseksi laji on kuitenkin säilyttänyt paikkansa Suomessa. Raviala on merkittävä osa suomalaista hevostaloutta ja näin ollen sillä voidaan nähdä olevan myös laajempaa yhteiskunnallista merkitystä (Saastamoinen, 2019, s. 5). Suomen Hippos ry:n (2020) mukaan Suomessa arvioidaan olevan noin 3 000 hevosalan yritystä, ja hevosia on koko maassa noin 75 000. Suomen Ratsastajainliitto arvioi vuonna 2018, että ratsastuspalvelua tarjoavia talleja on Suomessa noin tuhat. Suomen Hippoksen vuoden 2018 tilastojen mukaan ammattivalmentajalisenssejä on myönnetty ravihevosten valmentajille noin 250, minkä perusteella voidaan tehdä arvio ravivalmennusta harjoittavien yritysten määrästä. Lisäksi hevosala työllistää ihmisiä muun muassa keinosiemennys-, astutus- ja kasvatustoimintaa harjoittavissa yrityksissä (Saastamoinen, 2018, s. 20). Kaikkien edellä mainittujen toimijoiden lisäksi on huomioitava hevosalalla toimivat itsenäiset ammatinharjoittajat, kuten kengittäjät, hevoshierojat ja -fysioterapeutit, ratsastusvalmentajat ja ratsuttajat. Suomen Hippoksen vuoden 2018 tilaston mukaan hevosala työllistää Suomessa kaikkiaan noin 15 000 henkilöä.

Hevosalan voidaan siis todeta olevan verrattain merkittävä työllistäjä Suomessa. Suorien yhteiskunnallisten hyötyjen lisäksi hevosalalla nähdään olevan suotuisia vaikutuksia myös ihmisten hyvinvointiin sekä luonnon monimuotoisuuteen. Lisääntynyt liikunta ja ulkoilu vaikuttavat ihmisten terveyteen myönteisesti (Jäppinen ja muut, 2014), ja hevosten laiduntaminen sekä rehutuotanto edistävät viljeltyjen ja luonnonalueiden monimuotoisuutta. Lisäksi Saastamoinen (2018, s. 21) painottaa, että hevostalous tarjoaa liiketoimintamahdollisuuksia maaseudulle ja pitää sitä asuttuna. Hevosalan yritystoiminnasta peräti kolme neljännestä sijoittuu maataloilille.

Raviurheilu tarjoaakin mielenkiintoisen pohjan kriittiselle tutkimukselle, sillä siihen liittyy useita eettisiä kysymyksiä, jotka koskevat niin eläinten kuin ihmistenkin hyvinvointia, etenkin kun otetaan huomioon myös lajiin olennaisesti liittyvä rahapelaamisaspekti. Raviurheilua koskevaa viestintää on tutkittu jonkin verran muun muassa markkinointiviestinnän näkökulmasta, ja opinnäytetöinä raviradoille on kehitetty markkinointi- ja viestintäsuunnitelmia sekä erilaisia tapahtumakonsepteja. Lajiin, tai ylipäätään hevosurheiluun, liittyvää viestintää ja sen mediarepresentaatioita on tutkittu kuitenkin suhteellisen vähän. Kun huomioidaan, millaisessa murroksessa raviurheilu ja ylipäätään koko eläinurheilun ala saattavat lähitulevaisuudessa olla, on perusteltua selvittää, millaisessa yhteiskunnallisessa asemassa raviurheilu on viimeisten kymmenen vuoden aikana ollut.

1.1 Tavoite

Tämän tutkimuksen tavoitteena on selvittää, miten raviurheilua koskevat puhetavat ovat muuttuneet 2010-luvun aikana. Oletuksena on, että puhetavat heijastelevat jossain määrin sitä, millainen yhteiskunnallinen asema raviurheilulla milloinkin on. Aihetta lähestytään diskurssin ja representaation käsitteiden kautta, ja tutkimuksen kohteena ovat raviurheilun eräänlaiseksi päämediaksi laskettavan Hevosurheilu-lehden pääkirjoitukset. Tutkimuksessa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, miten raviurheiluun liitetään vastuullisuuden merkityksiä. Tässä tutkimuksessa merkittävimmiksi vastuullisuusaiheiksi on nostettu eläinten hyvinvointi ja eläinten oikeudet sekä rahapelaamisen sosiaaliset ja yhteiskunnalliset vaikutukset. Valinta perustuu kritiikkiin, jota raviurheilua kohtaan on esitetty.

Tavoitteeseen pääsemistä tukevat oheiset tutkimuskysymykset:

- 1) Millaisia raviurheilun diskursseja aineistossa rakentuu?
- 2) Millaisia hevosen representaatiota eri diskurssien sisällä voidaan tunnistaa?
- 3) Millaisia vastuullisuuden merkityksiä diskursseihin liittyy?

4) Millaisia muutoksia diskursseissa ja representaatioissa on havaittavissa 2010-luvun aikana?

Tutkimuksen myötä pyritään tuomaan esiin se, miten Hevosurheilu-lehti reagoi ympäristön asettamiin paineisiin. Voidaan olettaa, että paine eläinten hyvinvoinnin esiintuomiseen kasvaa vuosikymmenen edetessä ja että hevosurheilulajien olemassaolon oikeudesta on puhuttu vuosikymmenen alussa vähemmän verrattuna vuosikymmenen loppuun. Olemassaolon kyseenalaistuksen suurimmat ja merkittävimmät syyt voidaan olettaa liittyvän juuri eläinten oikeuksiin ja hyvinvointiin sekä rahapelaamisesta koituviin sosiaalisiin ja yhteiskunnallisiin ongelmiin. Eläinten hyvinvoinnin nouseminen yhteiskunnalliseksi ja poliittiseksi teemaksi johtuu Kupsalan (2011, s. 6) mukaan ennen kaikkea eläintuotannon nopeasta rakennemuutoksesta, lemmikkieläinten merkityksen kasvusta sekä kaupungistumisesta ja kuluttajien etääntymisestä eläintuotannosta. Samoilla linjoilla on myös Suomen raviurheilun nykytilaa tutkinut Saastamoinen (2019, s. 3–5), joka uskoo, että eläinten hyvinvointikysymys on johtanut osin raviurheilun legitimitetin heikkenemiseen ja sen kautta muun muassa lajin medianäkyvyyden väheneemiseen.

1.2 Aineisto

Tutkimusaineistona käytetään Hevosurheilu-lehdessä (myöhemmin myös HU) vuosien 2010–2019 aikana julkaistuja pääkirjoituksia. Vuodesta 1924 ilmestynyt Hevosurheilu on ravi- ja ratsastusurheiluun keskittyvä lehti, jossa pääpainon voidaan kuitenkin nähdä olevan nimenomaan raviurheilussa. Sitä julkaisee Suomen Hevosurheilulehti Oy, joka on Suomen raviurheilun ja hevoskasvatuksen keskusjärjestö Suomen Hippos ry:n tytäryhtiö. Lehden sivumäärä on keskimäärin noin 26 sivua ja se ilmestyy kahdesti viikossa, keskiviikkoisin ja perjantaisin. Keskiviikkoisin ilmestyvä lehti käsittelee pääasiassa raviurheilua, mutta perjantaisin sen liitteenä ilmestyy myös täysin ratsastukseen keskittyvä ratsastusliite. Tässä tutkimuksessa mielenkiinto kohdistuu kuitenkin vain raviur-

heiluun, sillä tavoitteena on selvittää, minkälaisia raviurheilun diskursseja Hevosurheilusta on havaittavissa ja miten hevonen raviurheilua koskevista teksteistä representoidaan.

Koska lehti ilmestyy kaksi kertaa viikossa, kaikkien vuosina 2010–2019 julkaistujen pääkirjoitusten analysointi ei ole tämän tutkimuksen puitteissa mahdollista. Aineistoon on kerätty jokaiselta vuodelta kymmenen lehteä, joten lopullinen aineisto koostuu siis yhteensä sadasta pääkirjoituksesta. Hevosurheilu-lehteä on julkaistu myös sähköisenä versiona vuoden 2013 alusta, ja sähköiset lehdet ovat kaikkien tilaajien luettavissa. Aikaisempia julkaisuja ei ole toistaiseksi saatavana sähköisenä versiona, vaan ne on toistaiseksi arkistoitu ainoastaan paperiversioina. Tätä tutkimusta varten kaikki vuoden 2010 alusta julkaistut Hevosurheilu-lehdet olivat vapaasti saatavilla, joten aineistoa ei tarvinnut rajata saatavuusongelman takia.

Koska tutkimuksessa keskitytään raviurheilun diskursseihin ja representaatioihin, käsittelee jokainen aineiston pääkirjoitus jollain tavalla juuri raviurheilua. Muita kriteerejä ei aineistoa kerätessä asetettu, ja pääkirjoitukset on tämän aihepiirin sisällä valittu satumanvaraisesti. Ennen marraskuuta 2013 lehdessä ei ole julkaistu pääkirjoitukseksi otsikoitua tekstiä, mutta lehden ensimmäisellä aukeamalla on silloinkin ilmestynyt aina jotain ajankohtaista aihetta kommentoiva teksti, jonka on tavallisesti kirjoittanut päätoimittaja. Tekstit vastaavat siis ominaisuuksiltaan pääkirjoitusta, joten ne voidaan perustellusti sisällyttää aineistoon (ks. Liite 1. s. 76). Pääkirjoitus valikoitui tutkimuksen aineistoksi siksi, että se käsittelee tavallisesti jotakin ajankohtaista, mahdollisesti keskustelua herättänyttä asiaa, jolla voidaan nähdä olevan yhteiskunnallista merkitystä. Tässä tutkimuksessa tarkastellaan yhteen erikoisalaan keskittyvän lehden pääkirjoituksia, joten on mahdollista, etteivät aiheet ole yhteiskunnan tasolla erityisen merkittäviä, mutta tärkeitä ja kiinnostavia lajin oman yhteisön sisällä. Hemánus (1990, s. 82) määrittelee pääkirjoituksen rooliksi yhteiskunnallisen kannanoton, ja voidaankin ajatella, että Hevosurheilun pääkirjoituksilla on rooli lajinsisäisenä kannanottona.

Pääkirjoitusta pidetään tavallisesti koko lehden virallisena äänenä, ei esimerkiksi yksittäisen toimittajan mielipidekirjoituksena. Suhola ja muut (2005, s. 122) määrittelevät pääkirjoituksen rakenteen tosin niin, että tekstin alkuosassa käsitellään jotakin ajankohtaista asiaa ja tuodaan esiin lehden virallinen kanta, ja tekstin lopussa kirjoittaja tuo esiin oman mielipiteensä. Tämä tuskin pätee teksteissä, jotka julkaistaan nimettömänä, kuten esimerkiksi Helsingin Sanomien pääkirjoitukset. Hevosurheilun pääkirjoitusten yhteydessä julkaistaan aina kirjoittajan nimi, joten on mahdollista, että tekstissä tuodaan esiin paitsi virallinen kanta, myös kirjoittajan oma mielipide. Voidaan kuitenkin olettaa, että teksti heijastelee joka tapauksessa sitä, millaisessa asemassa raviurheilu milloinkin nähdään olevan. Hevosurheilu-lehden pääkirjoitukset ovat enimmäkseen päätoimittajan kirjoittamia, mutta eivät pelkästään, vaan kirjoittajina on toiminut myös muita toimittajia. 2010-luvun aikana lehden päätoimittajana työskentelivät Jorma Kemiläinen, Jussi Lähde (2013–2016) sekä nykyinen päätoimittaja Stiina Ikonen.

Analyysiä tehdessä ja sen tuloksia arvioidessa on syytä ottaa huomioon, millaisessa kontekstissa pääkirjoitukset on julkaistu. Koska kyseessä on hevosurheilua käsittelevä julkaisu, on todennäköistä, että hevonen arvotetaan lähtökohtaisesti melko korkealle, eikä hevosurheiluun lajina suhtauduta samalla kriittisyydellä kuin esimerkiksi eläinoinkeusjärjestön julkaisuissa. Erityisesti hevosen representaatiota analysoidessa huomio onkin kiinnitettävä pieniin nyansseihin, jotka paljastavat, mitkä ominaisuudet tekevät hevosesta arvostetun kunakin aikakautena: rakentuuko sen arvo esimerkiksi voitto-summan, hyvän luonteen vai tunnesiteen perusteella.

1.3 Menetelmä

Tutkimus pohjaa laadullisen analyysin perusteisiin ja siinä hyödynnetään kriittistä diskurssianalyysiä, jonka avulla tekstistä voidaan tunnistaa valta-asetelmia ja ideologioita. Tässä tutkimuksessa kiinnostuksen kohteena ovat ihmisen ja hevosen välille rakentuvat valta-asetelmat sekä ideologiat, jotka ohjaavat näiden asetelmien rakentumista. Tutkimusaineistoa tarkastellaan osittain postmodernin eläinetiikan näkökulmasta. Postmodernin eläinetiikan periaatteiden mukaisesti ihminen on yksi eläimistä, ja yhteiskunnassa tulisi pyrkiä kaikkien eläinlajien mahdollisimman tasa-arvoiseen kohteluun (Aaltola, 2004, s. 200–203). Aaltola kuitenkin painottaa, ettei ihmisen eettinen suhde eläimeen tarkoita niinkään samaistumista, vaan tietynlaisen toiseuden arvostamista. Tutkimuksen kannalta tämä tarkoittaa sitä, että analyysissä keskitytään siihen, miten hevonen asemoidaan suhteessa ihmiseen: onko hevonen ihmisen palvelija, rinnasteaanko se esimerkiksi kilpa-autoon, luodaanko hevosesta kuva työkaverina vai onko se kotieläin muiden rinnalla. Tähän valta-asetelmaan liittyy olennaisesti kysymys hevosen hyvinvoinnista, sillä se jää yksin ihmisen vastuulle. Pyrkimyksenä onkin selvittää, vaikuttaako hevosen asemointi esimerkiksi ihmisen palvelijaksi siihen, miten sen hyvinvoinnista huolehtiminen esitetään.

Analyysi etenee osin tutkimuskysymysten mukaisessa järjestyksessä: ensin aineistosta pyritään tunnistamaan raviurheilua koskevia vakiintuneita merkityssuhteita, eli diskurseja. Samalla tarkastellaan, miten hevonen näiden diskurssien sisällä representoidaan, eli millainen kuva siitä rakennetaan. Nämä kaksi vaihetta liittyvät olennaisesti toisiinsa, sillä diskurssien voidaan ajatella olevan näkökulmia, jotka representoivat maailmaa tietyllä tavalla (Fairclough 2003, s. 124). Diskurssien tunnistaminen vaatii siis representaatioiden tunnistamista, ja toisinpäin, joten niiden tarkastelua ei voi siis täysin erottaa toisistaan analyysin erillisiksi vaiheiksi. Tutkimuksessa voidaan tältä osin nähdä olevan hermeneuttisia piirteitä.

Hermeneuttinen tutkimus toteutetaan niin kutsutussa hermeneuttisessa kehässä. Saarisén (1994, s. 158–159) mukaan tutkimuksen alussa tutkimuskohteesta on olemassa

jonkinlainen alustava tulkinta tai tieto, jonka avulla edetään tarkempien yksityiskohtien tulkintaan. Hän esittää, että uudet yksityiskohdista tehdyt havainnot pakottavat tarkastelemaan uudestaan alkuperäistä tulkintaa aiheesta, joka rikastuu ja syvenee uusien havaintojen myötä. Aihetta tarkastellaan siis vuoroin laajempina kokonaisuuksina, vuoroin yksityiskohtien kautta. Tässä tapauksessa hermeneuttisuus tarkoittaa siis sitä, että ensin tekstistä pyritään tunnistamaan laajempia kokonaisuuksia eli diskursseja, minkä jälkeen analysoidaan diskurssien sisäisiä representaatioita. Näin saadaan parempi kuva diskurssien rakenteesta, ja niiden hahmottaminen ja tunnistaminen helpottuu.

Tutkimuksen tekeminen alkoi aineiston kokoamisella. Analyysia varten Hevosurheilu-lehden arkistoista kerättiin yhteensä sata pääkirjoitusta. Kun aineisto oli koottu, se käytiin ensin läpi pintapuolisesti. Ensimmäisillä lukukerroilla kustakin pääkirjoituksesta kirjattiin ylös keskeisimmät aiheet, joita tekstissä käsitellään. Aineistokeruuvaiheessa varmistettiin, että kaikki tekstit käsittelevät raviurheilua. Ratsastus- tai yleisluontoiset hevosaiheiset pääkirjoitukset on jätetty tutkimuksesta pois, sillä mielenkiinto kohdistuu nimenomaan raviurheiluun ja hevosen representaatioon juuri kyseisen hevosurheilulajin parissa. Aineistoon kuuluvat pääkirjoitukset valittiin sattumanvaraisesti ja mikäli vastaan tuli tutkimuksen kannalta epäsopiva teksti, sen tilalle etsittiin toinen.

Aineistosta pyritään siis tunnistamaan diskursseja, eli vakiintuneita merkityssuhteiden kokonaisuuksia, jotka rakentavat todellisuutta. Yksinkertaisimmillaan diskursseilla viitataan kielenkäytön tapoihin (Kunelius 2004, s. 223), ja siitä on pohjimmiltaan kyse myös tässä: analyysin myötä pyritään löytämään erilaisia säännönmukaisia tapoja, joilla raviurheilua teksteissä kuvataan eli mitä sanoja lajista puhuttaessa, tai kirjoittaessa, käytetään. Aineistosta pyritään tunnistamaan kaikista merkittävimmät raviurheilua koskevat diskurssit.

Diskurssien tunnistamisen lisäksi keskitytään siihen, miten raviurheilun keskeisintä toimijaa, eli hevosta, näiden diskurssien sisällä kuvaillaan ja miten siitä puhutaan. Huo-

miota kiinnitetään muun muassa siihen, miten hevonen asemoidaan suhteessa ihmiseen, annetaanko sille inhimillisiä piirteitä, ja kuvataanko se aktiivisena vai passiivisena toimijana. Representaatiota tarkastellaan vastuullisuuden näkökulmasta, eli mielenkiinto kohdistuu siihen, huomioidaanko teksteissä hevosen hyvinvointi ja oikeudet. Analyysin lopuksi vertaillaan, onko diskursseissa ja representaatioissa havaittavissa muutosta 2010-luvun aikana. Aineiston sisällä tehdään ajallista vertailua aikavälillä tammikuu 2010 – joulukuu 2019. Analyysin tukena hyödynnetään Suomen Hippos ry:n julkaisemia raviurheilun tunnuslukuja koskien ravikilpailuiden vuosittaista määrää, kilpailevien hevosten määrää, palkintosummia sekä raviratojen yleisömääriä. Luvut antavat taustoitusta lajin yhteiskunnallisen aseman muutokselle. Tunnusluvut esitellään tarkemmin luvussa 2.2. Näin teksteistä tehtyjä havaintoja voidaan peilata lukuihin, mikä auttaa luomaan syy-seuraussuhteita.

2 Eläimet viihde- ja urheilukäytössä

Ihmiset ovat kesyttäneet eläimiä ja eläneet niiden rinnalla jo vuosituhansien ajan (O’Haire 2010, s. 226). Monet eläimet ovat olleet, ja ovat edelleen, ihmisille välttämättömiä esimerkiksi elannon hankkimisen kannalta ja O’Haire painottaakin, että ihmisten suhde eläimiin on säilynyt vahvana. Bulliet (2005) toteaa, että tämän suhteen voidaan kuitenkin nähdä muuttuneen vuosien saatossa, kun yhä harvempi on enää konkreettisesti tekemisissä esimerkiksi tuotantoeläinten kanssa, ja hyötykäytön lisäksi monia eläimiä nähdään yhä enemmän niin sanotussa viihdekäytössä. Viihteessä hyödynnetään muun muassa eläimen luontaista nopeutta ja halua juosta, aggressiivisuutta, poikkeuksellista älykkyyttä tai ulkonäköä. Esimerkkejä on paljon: nopeille eläimille järjestetään juoksukilpailuja, ketterät eläimet hyppäävät esteitä, ja eläimen aggressio taas valjastetaan viihdeksi muun muassa erilaisissa eläintaisteluissa, kuten koira- tai kukkotappeluissa. Delfinaarioissa hyödynnetään delfiinien ja muiden älykkäiden valaseläinten kykyä oppia suorittamaan erilaisia liikkeitä käskystä.

Aikojen saatossa yksi merkittävä eläinten viihdekäyttöön keskittynyt toimija on sirkus. Sirkuksessa esiintyneiden eläinten kirjo on ollut laaja, ja esimerkiksi norsuilla oli aikoinaan tärkeä rooli myös suomalaisissa sirkuksissa. Esimerkiksi Sirkus Finlandia järjesti vuonna 1980 Euroopan suurimman norsushow’n (Taivalaari, 2006, s. 230). Vuonna 1986 Maa- ja metsätalousministeriö teki kuitenkin päätöksen, jonka mukaan norsujen käyttö suomalaisissa sirkuksissa sallitaan vain erityisluvalla 1.6.1987 alkaen. Vuonna 1996 säädetyssä eläinsuojelulain mukaan sirkuksessa tai muissa samankaltaisissa näytöksissä ei saa käyttää apinoita, petoeläimiä, luonnonvaraisia märehijöitä, kavioeläimiä, pussieläimiä, hylje-eläimiä, norsuja, sarvikuonoja, virtahepoja, petolintuja, strutsilintuja eikä krokotiilieläimiä.

Saastamoinen (2019, s. 7) toteaa, että kuluttajien ja harrastajien kiinnostus ja huoli eläinten hyvinvoinnista on jatkuvassa kasvussa. Hän painottaa, että lisääntyneen tutkimustiedon myötä ihmiset ovat nykyään myös tietoisempia esimerkiksi eläinten kipukokemuksesta ja negatiivisten kokemusten pitkäaikaisista vaikutuksista. Huoli koskee niin

elintarviketuotannossa kuin urheilussa ja muussa viihteessä käytettäviä eläimiä. Saastamoinen esittää myös, että osasy simerkiksi juuri raviurheilun kritisoimisen lisääntymiseen on se, että ihmiset ovat vieraantuneet luonnosta ja yhä harvemmalla on enää kokemusta kotieläinten kanssa toimimisesta. Samaan aikaan myös kiinnostus eläinetiikkaa kohtaan on kasvanut. Eläinetiikka käsittää lukuisia teorioita, joiden kaikkien keskeinen periaate on eläinten elämän arvostaminen ja se, että eläimellä yksilönä on yhteiskunnassamme tiettyjä moraalisia oikeuksia (Aaltola, 2004).

2.1 Eläimen rooli mediassa

Eläimet tarjoavat ihmisille viihdettä paitsi suoraan yleisölle esimerkiksi raviradoilla ja sirkuksissa, myös välillisesti mediassa (Molloy, 2011, s. 2). Eläimet toimivat usein keveämpinä aiheina ihmiskeskeisten, raskaiden uutisten joukossa. Sen sijaan kriittisesti eläinten käyttäytymistä ja kohtelua koskevat uutiset olivat pitkään harvinaisia, lähes olemattomia (Almiron & Cole, 2016, s. 1), mutta viimeisten vuosien aikana aihetta on alettu käsittelemään valtamedioissakin.

Hollowayn (2001) mukaan eläimen käyttötarkoitus vaikuttaa suoraan siihen, miten eläimeen suhtaudutaan ja miten sitä kohdellaan. Tämä konkretisoituu, kun vertaa esimerkiksi lihatuotantoon käytettäviä eläimiä ja lemmikkieläimiä. Sama eriarvoisuus toistuu myös mediassa. Tätä niin sanottua lajisortoa kutsutaan spesismiksi (Vilkka, 1996, s. 124). Eläimen arvokkuus määritellään siis käytännössä sen kautta, minkälaisen hyödyn se voi tuottaa ihmiselle. Holloway (2001) painottaakin, että jopa saman eläinyksilön arvo ja asema voi vaihdella eri yhteyksissä merkittävästi. Tämän voidaan ajatella konkretisoituvan eläinurheilussa: kun eläin ei enää esimerkiksi loukkaantumisen takia ole kykenevä kilpailemaan, sen arvo ja arvostus hyvin todennäköisesti laskevat. Arvon muutokseen vaikuttaa oletettavasti eläimen jo saavuttama kilpailumenestys.

Freemanin (2009) tutkimus amerikkalaisten uutismedioiden tavoista kuvata tuotantoeläimiä osoittaa, että amerikkalaismediassa vallitsee hyvin ihmiskeskeinen näkökulma. Tutkimuksen mukaan uutiset kuvaavat eläimiä diskursiivisesti tavallisesti kolmella eri tavalla: tuotteistamalla, sivuuttamalla emotionaaliset näkökulmat ja huomioiden eläimiä itsessään arvokkaina yksilöinä. Freeman ja muut (2011) painottavat, että journalistisen etiikan perusteita tulisi yhtä lailla noudattaa myös eläimiä koskevassa uutisoinnissa. Suomessa Julkisen sanan neuvosto (JSN) on laatinut journalistien työn tueksi ohjeet, jotka luovat raamit journalistien toiminnalle kautta maan. Ensimmäinen ”Etikettisäännöt Suomen sanomalehtimiehille” laadittiin vuonna 1957, ja viimeisin ”Journalistin ohjeet” on vuodelta 2011. Ohjeissa ei kuitenkaan ole mainintaa eläimistä tai niihin liittyvästä uutisoinnista. Yhteistä linjaa eläimiä koskevaan journalismiin ei siis ole.

Eläinten mediarepresentaation tutkimiseen on kehitetty erilaisia tutkimusmenetelmiä. Mediatutkija Debra Merskin (2016, s. 17–19) esittelee kriittisen eläin- ja mediatutkimuksen (CAMS), joka on yhdistelmä kriittisestä eläintutkimuksesta, jossa tarkastellaan ihmisen toiminnan vaikutuksia eläimiin, sekä kriittisestä mediatutkimuksesta. CAMS-tutkijoita kiinnostaa erityisesti kielenkäyttö ja eläinten representaatio. Huomio kiinnitetään siihen, mitä representaatioista jätetään pois ja siihen, miten eläinten oletettavasti kokema todellisuus eroaa representaatioissa esitetystä. On selvää, että medially on suuri rooli siinä, minkälaisia kuvittelemme eläinten olevan ja miten hyvin ymmärrämme niitä. Roolin merkitys kasvaa entisestään, kun ihminen vieraantuu luonnosta ja kokonaisvaltainen ymmärrys eläimistä heikkenee.

Merskin (2016, s. 15) määrittelee kriittisen eläin- ja mediatutkimuksen pyrkimykseksi eräänlaisen myötätunnon kehän suurentamisen. Se tarkoittaa sitä, että myös eläimen ja ihmisen suhde huomioidaan, kun tarkastellaan yhteiskunnan erilaisia vallankäytön instituutioita. Merskin toteaa, että yksi merkittävä instituutio on media, jonka toiminta on syytä tarkastella kriittisesti siltä kannalta, miten se syrjii ja epätasa-arvoistaa eri eläinlajeja. Aaltola (2013, s. 21) puolestaan toteaa, että nyky-yhteiskunnassa vallalla

oleva eläinten niin sanottu toissijaistaminen on ilmeisempää kuin se on ollut aikaisemmin. Huolimatta siitä, että evoluutioteorian valossa ihminen on yksi eläinlaji muiden joukossa, pyrkii se nostamaan itsensä muiden eläinlajien yläpuolelle. Aaltola (2013, s. 14) arvioi länsimaisen kulttuurin maailmankuvan olevan ihmiskeskeinen, dualistinen ja hierarkkinen. Ihmisen ja eläimen vahva vastakkainasettelu tekee eläinten hyötökäytöstä moraalisesti helpompaa (Aaltola, 2013, s. 11–12). Toisaalta Morero (2009, s. 170) toteaa, että eläinten niin kutsuttu inhimillistäminen on yleistä eri ihmisryhmien keskuudessa: niin eläintuotannon parissa työskentelevien, eläinsuojelijoiden kuin lemminomistajienkin. Voidaan olettaa, että eri ryhmien sisällä inhimillistämällä on erilaiset tarkoitusperät, varsinkin kun se tehdään julkisesti. Yhtenä esimerkkinä voidaan käyttää eläinten ilmeiden rinnastamista ihmisten ilmeisiin ja sen hyödyntämistä mediasesityksissä: ihmisen silmissä surumielisen näköistä lehmää saatetaan hyödyntää maitotuotannon vastaisissa esityksissä, iloisen näköistä lehmää puolestaan korostamaan tuotantoeläinten hyviä oloja.

Kuten jo edellä on mainittu, raviurheilun ja yleisesti eläinurheilulajien olemassaolon oikeutta kyseenalaistetaan siis yhä enenevässä määrin. Se näkyy myös siinä, mihin sävyyn ja kuinka paljon lajista valtakunnallisissa medioissa uutisoidaan. Raviurheilun nykytilaa tutkinut Saastamoinen (2019, s. 5) toteaa, että raviurheilun televisionäkyvyyss rakennettiin aikoinaan puhtaasti totopelaamisen ympärille sen sijaan, että olisi korostettu lajin urheilullista antia. Tämä johti siihen, että kun pelitoimintaan pohjautuvat tv-lähetykset loppuivat, loppui myös televisioyhtiöiden mielenkiinto. Jälkeenpäin pelikeskeistä markkinointia on kritisoitu laajasti. Nyt raveja on mahdollista seurata päivittäin Veikkauksen verkkosivuilla TotoTV:n kautta, ja lauantaisin antenniverkossa kanavapaikalta 26.

Valtamedioista Helsingin Sanomat ja Ilta-Sanomat julkaisevat säännöllisesti ravien totopelivihjeitä sekä kilpailuraportteja. Lisäksi lehdet julkaisevat toisinaan raviurheiluun liittyviä artikkeleita ja lähikuvia, jotka ovat sävyltään neutraaleja tai positiivisia. Näiden lisäksi myös raviurheilun kannalta kielteistä julkisuutta aiheuttavia juttuja julkaistaan.

Viime vuosina raviurheiluun liittyvää keskustelua ovat herättäneet erityisesti ravihevosten suuvammoja koskevat tutkimukset sekä epäeettisinä pidetyt lääketieteelliset operaatiot. Helsingin Sanomissa tammikuussa 2018 julkaistu artikkeli pohjautui eläinlääkäri Mirjami Miettisen lisensiaatintyöhön kuolainten ja turpahihnan vaikutuksista hevosten suuhun (Partanen, 2018). Heinäkuussa 2019 ja huhtikuussa 2020 julkaistut artikkelit perustuivat eläinlääkäri Kati Tuomolan vuonna 2017 tekemään tutkimukseen ravihevosten suuvammoista (Uusitupa, 2019; Partanen, 2020). Raviurheilun maineen kannalta epäsuotuisia olivat myös kesällä ja syksyllä 2020 julkaistut uutiset merkittävän Elitloppet-ravikilpailun voittajahevoselle tehdystä hermokatkaisusta (Partanen, 2020), sekä joulukuussa 2020 julkaistu artikkeli raipan käytöstä hevosurheilussa (Partanen, 2020).

Kaikissa yllä mainituissa lehtiartikkeleissa korostuu huoli hevosen hyvinvoinnista ja sen oikeuksien toteutumisesta. Hevosten hyödyntämisen urheilukäytössä osoitetaan aiheuttavan erinäisiä terveysongelmia, eikä sen nähdä olevan nyky-yhteiskuntaan sopivaa.

2.2 Pitkien perinteiden hevosurheilu

Tämän tutkimuksen mielenkiinto kohdistuu raviurheiluun, joka on yksi monista hevosurheilulajeista. Siten on perusteltua ensin perehtyä hieman hevosurheilun sekä hevosen ja ihmisen yhteistyön historiaan.

Hevosia alettiin kesyttämään noin 6 000 vuotta sitten. Erään teorian mukaan ensimmäiset hevoset kesytettiin nykyisen Ukrainan alueella, toisen teorian mukaan taas Euroasian aroilla (Levine, 2005, s. 16). Aikojen saatossa hevoset ovat toimineet paitsi hyötyeläiminä, muun muassa ihmisten ja kuormien kuljettamisessa sekä peltotöissä, myös statussymboleina. Greene (2008, s. 5) kirjoittaa, että hevoseen liitetään usein ihannoituja ja haluttuja piirteitä, kuten nopeus ja voimakkuus. Ominaisuuksiensa vuoksi hevo-

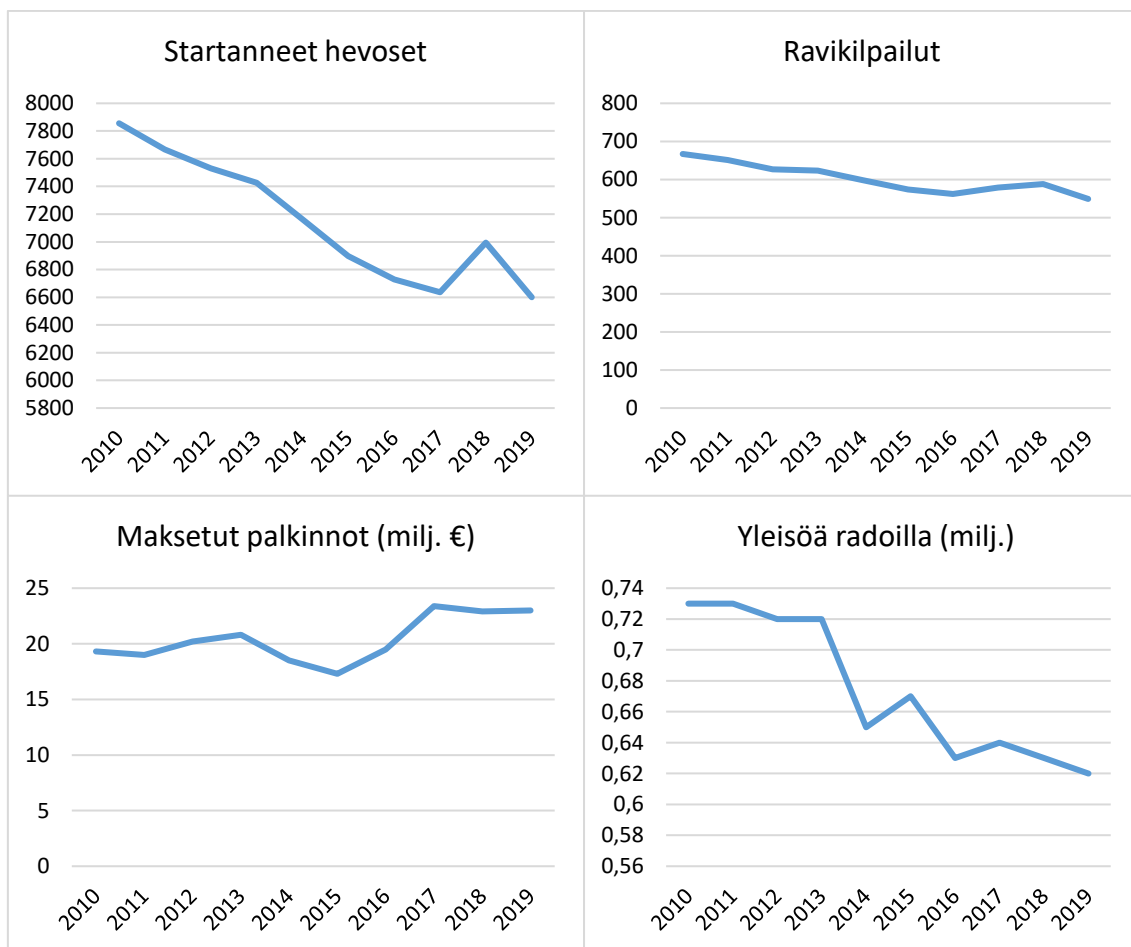
nen on ollut verrattain kallis kotieläin, minkä takia sen on aikojen saatossa nähty toimivan eräänlaisena mittarina omistajansa tai ratsastajansa sosiaalisesta asemasta. Länsimaissa hevoset toimivat nykypäivänä ensisijaisesti harrastuskaverina ja kilpaurheilijoina, mutta kehittyvissä maissa niillä on edelleen tärkeä rooli muun muassa maataloudessa ja kuljetuksessa (Hall, 2005, s. 23).

Suomalaisella alkuperäisrodulla, suomenhevosella, oli Suomessa merkittävä rooli niin sota-aikana kuin sen jälkeisenä jälleenrakennuksen aikanakin. Talvisodassa armeijan käytössä oli noin 71 800 hevosta, jatkosodassa 62 000 hevosta (Waris, 1997, s. 74). Toisen maailmansodan jälkeen Suomessa oli ennätysmäärä hevosia, yli 400 000. 1950-luvun alussa hevostyön osuus maatalouden energiankäytöstä oli noin 60 prosenttia, mutta vuosikymmenen lopulla hevosmäärä alkoi maa- ja metsätalouden koneistumisen myötä laskea jyrkästi. (Suomen Hippos, 2012)

Sota- ja työkäytöstä hevoset siirtyivät hiljalleen urheilukäyttöön. Suomen ensimmäiset ravikilpailut järjestettiin tiettävästi vuonna 1817, ja vuonna 1865 aloitettiin vuosittaiset valtionajot, joiden tarkoituksena oli edistää suomalaista hevoskasvatusta. Kilpailuiden avulla pyrittiin löytämään parhaat siitokseen sopivat hevoset (Pesu, 2008, s. 186). Alun perin raveissa kilpaili vain suomenhevosia, mutta vuodesta 1960 alkaen ravilähtöjä alettiin järjestämään myös lämminverisille ravihevosille, jotka ovat jalostuksen ansiosta nopeampia ja kevytrakenteisempia kuin alun perin työkäyttöön tarkoitettut suomenhevoset (Suomen Hippos ry, 2020). Kilpailuissa harrastettiin jo silloin vedonlyöntiä ja tehtiin aktiivisesti hevoskauppaa (Simonen, 1964, s. 144–145). Hyvin juoksevien hevosten hinnat nousivat korkealle ja menestyneimmistä yksilöistä tuli tunnettuja tähtiä, joita katsomaan matkustettiin pitkiäkin matkoja (Vettenniemi, 2008, s. 21). Suomalaisista ravihevosista maininnan arvoinen on ainakin lämminveritamma Charme Asserdal, joka nostatti menestysvuosinaan 1970-luvun loppupuolella varsinaisen ravikuumeen suomalaisten keskuudessa, ja keräsi paljon huomiota tiedotusvälineissä (Suomen Hippos ry, 2020). Charme Asserdalia käytettiin myös muun muassa automerkki Mazdan markkinoinnissa, jonka yksi sloganeista 1980-luvulla oli ”Teiden Charme” (Pusa, 2020).

Yhteenvetona voidaan todeta, että hevosten arvostus on ollut kautta historian korkealla, mutta arvostuksen syyt ja näkyminen käytännön tasolla ovat vaihdelleet. Tämä näkyy myös raviurheilun suosion laskussa: voidaan ajatella, että yhä useampi haluaa osoittaa arvostavansa hevosta nimenomaan eläimenä sen luonnollisten ominaisuuksien takia eikä esimerkiksi sen kilpailusaavutusten takia. Todellisuudessa jaottelua ei voida tehdä näin yksiselitteisesti eikä toinen vaihtoehto automaattisesti sulje toista pois.

Alla olevasta kuvaajasta (Kuvio 1.) voidaan nähdä raviurheilun aseman kehitys vuosikymmenen aikana. Kuvaaja on laadittu Suomen Hippoksen vuonna 2020 julkaisemien raviurheilun tunnuslukujen pohjalta ja sitä käytetään tässä tutkimuksessa analyysin tukena.

Kuvio 1. Raviurheilun tunnusluvut (Suomen Hippos ry, 2020).

Startanneet hevoset -taulukko kertoo, kuinka monta eri hevosta ravikilpailuihin on vuoden aikana osallistunut. Hevosten laskeva määrä on alalla suuri huolenaihe, johon on pyritty vaikuttamaan muun muassa erilaisilla palkkiojärjestelmillä. Vuonna 2018 toteutetussa Hevosalan mielikuvat -kyselyssä selvisi muun muassa se, että valtaosa (89 % vastaajista) pitää ravihevosen ostoa ja ylläpitämistä erittäin tai jokseenkin kalliina (Pusinen & Lehtonen, 2018). Kynnystä hevosen ostamiseen on pyritty laskemaan erilaisilla kimppaomistussopimuksilla, jotka tarjoavat esimerkiksi kokemattomille hevosihmisille helpon ja edullisen keinon päästä hevosenomistajaksi. Myyntiargumentteina käytetään muun muassa hevosen tarjoamia elämyksiä ja kimppaomistamisen yhteisöllisyyttä.

Hevosmäärän laskun luonnollinen seuraus on, että ravikilpailuiden määrää on jouduttu laskemaan. Yhä edelleen kilpailuja järjestetään Suomessa vuoden jokaisena päivänä pois lukien jouluaatto ja joulupäivä, mutta päällekkäisten kilpailuiden määrä on vähentynyt.

Selkein ja rajuin lasku on raviratojen yleisömäärissä, minkä voidaan nähdä johtuvan ainakin kahdesta tekijästä. Ensinnäkin ihmisten vapaa-ajasta kilpailee yhä useampi kohde, kun tarjonta kasvaa mutta käytettävissä oleva aika ei lisäännä samassa suhteessa (Shank & Lyberger, 2015). Shank ja Lyberger painottavatkin, että urheilulajien on pysyttävä viihteellistymisen kehityksessä mukana, ja että nykypäivänä asiakkaat odottavat urheilutapahtumien tarjoavan kokonaisvaltaisia elämyksiä. Toisaalta voidaan myös olettaa, että raviurheilun suosio valtaväestön keskuudessa on yksinkertaisesti laskenut, ja yksi merkittävimmistä syistä on todennäköisesti eläinten urheilukäytön kyseenalaistaminen. Kuten jo aiemmin esiteltiin, vuonna 2015 eläinoikeusjärjestö Animalia julkaisi raviurheilua koskevan kannanoton (Wahlberg, 2015), jossa mainitaan, että järjestö suosittelee ihmisten välttävän ravikilpailuissa käymistä. Kuten oheisesta kuvajasta (Kuvio 1.) voidaan nähdä, vuoden 2015 jälkeen ravien yleisömäärät laskivat suhteellisen jyrkästi. Tämän tutkimuksen puitteissa on kuitenkin mahdotonta arvioida, miten paljon juuri Animalian kannanotto on vaikuttanut yleisömääriin.

2.2.1 Urheiluhevosen asema

Urheiluhevosen asemaa tarkastellessa perimmäinen kysymys on, onko hevosen hyödyntäminen kilpaurheilussa eettisesti oikein (Skipper, 2005, s. 205–206). Skipper toteaa, että toisin kuin ihmisurheilija, hevonen ei pysty päättämään omasta harjoitteluhjelmastaan tai arvioimaan riskejä, joita urheiluun liittyy. Hän painottaa, että koska hevonen ei pysty suoraan kertomaan olevansa esimerkiksi kipeä tai väsynyt, ihmisen on osattava lukea se hevosen antamista signaaleista. Joskus signaalit voivat olla vaikeita havaita. Tuomivaara (2008, s. 59–60) tuo esiin myös kilpaurheilun taloudellisen näkökulman ja sen ongelmallisuuden: ihmisen ja eläimen välinen suhde muuttuu, kun harrastaminen muuttuu kilpaurheiluksi, ja rahalla on suuri merkitys siinä, miten eläimiä kohdellaan. Tuomivaara käyttää esimerkkinä ravihevosta, joista tulee hänen mukaansa ”ongelmajätettä”, mikäli ne eivät pysty tienaamaan rahaa esimerkiksi lahjattomuuden tai loukkaantumisen takia.

Suomen Hippos linjaa verkkosivuillaan (2020), että raviurheilussa menestyksen edellytyksenä on panostaminen hevosen hyvinvointiin. Järjestön mukaan sen tavoitteena on, että suomalaista raviurheilua voidaan pitää korkeatasoisena eläinurheilulajina myös eettisesti tarkasteltuna. Ravi- ja yleisemmin koko hevosurheilun olemassaoloa pyritään usein oikeuttamaan sillä, että tuodaan esiin, miten hyvin urheiluhevosta hoidetaan. Raviurheilun parissa toimivat ihmiset korostavat usein sitä, että ainoastaan hyvin hoidettu hevonen voi menestyä ja toisaalta sitä, että hevosen asianmukainen ylläpitäminen on niin kallista, ettei lajia voi harrastaa vain rahan takia. Tällaisia argumentteja on esitetty julkisesti vastineeksi muun muassa raviurheilua kritisoiville mediateksteille, joissa lajin toimijoiden todetaan hyötyvän rahallisesti eläinten hyvinvoinnin kustannuksella.

Toinen yleinen argumentti, joka esiintyy usein raviurheilua puolustavissa mediateksteissä, on että urheilukäyttöön jalostetulle hevoselle esimerkiksi kovaa ravaaminen tai laukkaaminen on luontaista, eikä se kärsi siitä. Nykyinen urheiluhevonen on pitkällisen

jalostustyön tulos. Miettinen ja Toivio (2016, s. 187–188) kirjoittavat, että paras esimerkki ihmisen kyvystä jalostaa hevosta on englantilainen täysiverihevonen, joka luotiin risteyttämällä muun muassa Lähi-Idän aavikoilla jalostettuja hevosia, kuten arabeja ja berberihevosia, joita tuotiin Iso-Britanniaan. Heidän mukaansa hevosten joukosta valittiin nopeudeltaan ylivoimaisia oreja, joilla astutettiin paikallisia tammoja. Näin saatiin jalostettua maailman nopein hevosrotu. 1700-luvun lopulla juuri englantilaisen täysiveristen jalostuksen innoittamana Euroopassa levisi kansainvälinen liike, jonka myötä alettiin määrätietoisesti vaikuttamaan kotieläinten jälkeläisten eri ominaisuuksiin (Miettinen ja Toivio, 2016, s. 189). Vuonna 1791 englantilaiselle täysiveriselle luotiin oma kantakirja, joka oli historia ensimmäinen virallinen eläinten sukutaulujen luettelo. Kantakirjan myötä suvun merkitys ymmärrettiin, ja puhdasrotuisuutta alettiin vaalia. Esimerkiksi suomenhevosen kantakirja perustettiin vuonna 1907, ja vuodesta 1971 alkaen kantakirja on jakaantunut neljään eri linjaan: työhevos-, juoksija-, ratsu- ja pienhevoslinjaan (Suomen Hippos, 2020).

2.2.2 Vedonlyönti hevosurheilussa

Kun tutkitaan raviurheilua, on jossain määrin huomioitava myös lajiin olennaisesti liittyvä vedonlyönti, eli totopelaaminen. Toto on lyhenne sanasta totalisaattori, jolla tarkoitetaan yleisesti muuttuvakertoimisia pelejä. Pelaamisen suosion kasvu 1960-luvun puolivälissä mahdollisti sen, että hevostalous muuttui työstä urheiluksi ja tavaksi viettää vapaa-aikaa (Palukka ja muut, 2014, s. 22).

Antropologi Binde (2011) on luonut käsitteen raviterritorio, jolla viitataan raviurheilun ja rahapelaamisen luomaan eräänlaiseen piiriin, joka on eriytynyt muusta yhteiskunnasta sosiaalisella ja kulttuurisella tasolla, ja on raviammattilaisille sekä -harrastajille erityisen merkityksellinen tila. Suomalaista ravipelaamista ja sen muutosta tutkineet Raento ja Härmälä (2012) tuovat kuitenkin esille, että yhteisön sisällä on myös kahtiajakaja, kuten etelä—pohjoinen ja kaupunki—maaseutu. Mahlamäki (2003) on esittänyt, että raviurheilun seuraamisen suhteen ihmiset jakautuvat toton pelaajiin ja hevosten

ihailijoihin. Mahlamäen jaottelu on korostetun suoraviivainen, mutta antaa osviittaa siitä, miten erilaisia lähestymistapoja ja ajattelumalleja lajin sisällä on. Karkeasti ilmaistuna osa lajin seuraajista näkee hevosen puhtaasti pelivälineenä, kun taas osa on kiinnostunut hevosen ominaisuuksista, kuten ulkonäöstä, nopeudesta ja luonteesta.

Totopelaaminen, ja yleisesti rahapelaaminen, on yhteiskunnan kannalta kaksijakoinen asia. Anielski ja Braaten (2008) toteavat, että ongelmapelaaminen aiheuttaa yhteiskunnalle merkittäviä kuluja muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollossa, sillä ongelmapelaamiseen liittyy usein erilaisia liitännäisongelmia. He painottavat, että mielenterveydelliset häiriöt ja päihdeongelmat ovat suhteellisen yleisiä ja aiheuttavat vuorostaan erilaisia sosiaalisia ongelmia, kuten lähisuhdeväkivaltaa ja syrjäytymistä. Myös ongelmapelaamisen ehkäisy, vähentäminen ja hoito sekä yksilön velkaantuminen ja mahdollinen työkyvyttömyys aiheuttavat kustannuksia sekä kunnallisella että valtakunnallisella tasolla. Toisaalta arpajaislain (Finlex) mukaisesti rahapeleistä saaduilla tuotoilla rahoitetaan Suomessa muun muassa kulttuuria ja nuorisotyötä, ja osa tuotoista ohjataan terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen.

Myös raviurheilu, ja koko suomalainen hevosala, on pitkälti riippuvainen rahapelaamisen tuotoista. Totopelaaminen toimi vuosina 2012–2016 kokonaan Hippoksen oman tytäryhtiön Fintoto Oy:n alaisuudessa, kunnes vuoden 2017 alussa Veikkaus, Raha-automaattiyhdistys RAY sekä Fintoto yhdistyivät uudeksi Veikkaus Oy:ksi. Siitä lähtien Suomen Hippos on kuulunut Veikkaus Oy:n tuensaajiin. Veikkauksen tuotoista neljä prosenttia, eli noin 40 miljoonaa euroa ohjataan vuosittain hevoskasvatukseen ja hevosurheilun edistämiseen. Tuesta vähintään 95 prosenttia ohjataan Suomen Hippokselle ja tämän jäsenyhteisöille. Päätöksen tuottojen jakautumisesta tekee viimekädessä maa- ja metsätalousministeriö. (Maa- ja metsätalousministeriö, 2020)

Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos THL (2020) kertoo verkkosivuillaan, että Suomessa on arviolta noin 124 000 rahapeliongelmaista, joista kolmanneksella ongelma on kehitty-

nyt riippuvuudeksi. Ongelmapelaamista esiintyy eritasoisena, ja peliriippuvuudeksi ongelma luokitellaan silloin, kun pelaaminen muuttuu hallitsemattomaksi ja johtaa ihmisen perustarpeiden ja velvollisuuksien laiminlyömiseen. Järvinen-Tassopoulos (2018, s. 79–80) nimeää ongelmapelaamisesta koituviksi haitoiksi muun muassa erilaiset tunnetason vaikeudet, terveys- ja ihmissuhdeongelmat sekä taloudelliset vaikeudet. Velkakierteeseen päätyminen on peliongelmaisille ja -riippuvaisille yleistä, ja usein peliongelmaisien ja -riippuvaisen vaikeuksista kärsivät myös tämän läheiset.

Veikkauksen asemaa ja pelituottojen suurta roolia esimerkiksi juuri urheilun rahoittajana on kritisoitu. Esimerkiksi Olympiakomitean väistynyt puheenjohtaja Timo Ritakallio ja Suomen Urheiluliiton puheenjohtaja Sami Itani kertoivat muun muassa Urheilulehdessä ja Ilta-Sanomissa kyseenalaistavansa nykyisen rahoitusmallin (Pirinen, 2020). Perinteikkäänä ja vanhanaikaisena vedonlyöntikohteena nähty raviurheilu kokeekin nyt painetta uudistua. Vedonlyönnin ja eläinurheilun yhdistäminen ei enää vastaa valtaväestön arvoja, vaan se nähdään eettisesti arveluttavana. Ravikilpailuiden lisäksi eläimiin kohdistuva vedonlyönti on ollut tai on yhä mahdollista maailmalla muun muassa laukakilpailuissa, vinttikoirakilpailuissa ja erilaisissa eläinten välisissä tappeluissa, kuten koiratappeluissa.

3 Diskurssit todellisuutta rakentamassa

Kielellä voidaan nähdä olevan kaksi rinnakkaista roolia: se paitsi heijastelee olemassa olevaa, myös rakentaa jatkuvasti uutta sosiaalista todellisuutta (Remes 2006, s. 288–289). Vastavuoroisesti myös sosiaalinen todellisuus vaikuttaa siihen, miten kieltä käytetään (Pietikäinen & Mäntynen 2009, s. 13–14). Kielen voidaan siis todeta olevan samanaikaisesti sekä lingvistinen, diskursiivinen että sosiaalinen järjestelmä. Kielenkäyttöön vaikuttaa olennaisesti käyttötilanne, mutta myös yhteiskunnan reunaehdot ja normit, ja se onkin siis aina jollain tavalla osa yhteiskunnallista toimintaa (Potter 2004, s. 205–206). Diskurssien tutkiminen pohjautuu tähän ajatukseen, ja siinä yhdistyvät samanaikaisesti kielenkäytön niin sanottu mikrotaso sekä laajemmin yhteiskunnan makrotaso. Diskurssintutkija tutkii arkista kielenkäyttöä sellaisenaan, mutta samaan aikaan huomio kiinnitetään kielenkäytön kontekstiin, erilaisiin yhteiskunnallisiin jännitteisiin sekä siihen, millaisia vaikutuksia kielenkäytöllä on (Pietikäinen & Mäntynen 2009, s. 13–14).

3.1 Diskurssi käsitteenä

Diskurssin käsitteen määritelmä riippuu siitä, millaisessa yhteydessä siihen viitataan. Esimerkiksi arkikielessä diskurssi kuvaillaan hieman eri tavalla kuin esimerkiksi tieteellisen tutkimuksen parissa. Pietikäinen ja Mäntynen (2009, s. 25–26) avaavat diskurssin käsitteen historiaa. Heidän mukaansa yksi diskurssin määritelmän luomisen keskeinen henkilö oli ranskalainen filosofi Michael Foucault, joka viittasi diskursseilla kiteytyneisiin, kulttuurisesti jaettuihin merkityksellistämisen tapoihin. Foucaultin mukaan kielen variaatio on järjestäytyneitä ja vaikuttaa osaltaan sosiaalisen todellisuuden rakentumiseen.

Kunelius (2004, s. 223–225) toteaa, että yksinkertaisimmillaan, arkikielessä, diskursseilla tarkoitetaan tiettyihin tilanteisiin tai asemiin liittyviä kielenkäyttötapoja. Tällöin diskurssit ovat suhteellisen pysyviä, mutta samalla jatkuvassa hienoisessa muutoksessa.

Esimerkkinä voidaan käyttää tietyissä ammattikunnissa, kuten hoitohenkilökunnan tai opettajien keskuudessa vakiintuneita kielenkäyttötapoja. Suonisen (2002, s. 20–22) mukaan tieteellisen tutkimuksen kontekstissa diskursseilla viitataan merkityssuhteisiin, jotka rakentavat todellisuutta. Molemmissa edellä mainituissa määritelmissä diskurssin ja todellisuuden suhde on kaksisuuntainen: diskurssi yhtäältä muokkaa ympäröivää maailmaa, mutta toisaalta ympäröivä maailma samanaikaisesti muokkaa diskurssia. Tämä käsitys pohjautuu sosiaalisen konstruktionismin perinteeseen. Sen mukaan kielenkäyttöä tulee ennen kaikkea tarkastella maailmaa muokkaavana toimintana, ei vain viestinnän välineenä (Wood & Kruger, 2000, s. 4). Tässä tutkimuksessa diskurssit ymmärretään ensisijaisesti siis jälkimmäisenä mainitulla tavalla, eli todellisuutta rakentavina merkityssuhteina.

Diskurssin käsitteeseen liittyy olennaisesti myös representaation käsite. Fairclough'n (2003, s. 124) mukaan diskurssien ja representaation suhde on ymmärrettävä niin, että representaatiot ikään kuin asettuvat diskurssien sisään. Hän esittää, että diskurssit ovat laajempia näkökulmia, jotka representoivat maailmaa eri tavoin, riippuen diskurssista. Diskurssit voidaan mieltää siis representoinnin tavoiksi. Representaation asema diskurssianalyyseissa esitellään vielä tarkemmin omassa alaluvussa.

3.2 Diskurssien tutkiminen

Diskurssintutkimus ja diskurssianalyysi mielletään usein synonyymeiksi, vaikka todellisuudessa ne on syytä erottaa kahdeksi erilliseksi käsitteeksi. Lehti ja muut (2018, s. 5–6) esittävät, että diskurssintutkimus on kattokäsite, jonka alle diskurssianalyysi kuuluu. Diskurssintutkimus viittaa siis laajemmin koko tutkimussuuntaan, ja diskurssianalyysin yhteen metodiseen lähtökohtaan.

Johnstone (2002, s. 2–3, 25) toteaa, että diskurssianalyysi eroaa muista kieleen keskittyvistä tutkimuksista siinä, miten se suhtautuu kieleen. Diskurssianalyyseissä kielen näh-

dään olevan suhteessa ympäröivään maailmaan eikä sitä tutkita kontekstista irrallisena, abstraktina kielijärjestelmänä. Johnstonen mukaan diskurssianalyysin tavoitteena on kerätä tietoa yhteiskunnasta ja kulttuurista ja luoda siten kuva tekstiä ympäröivästä maailmasta. Diskurssianalyysissä on keskeistä huomioida, että kielenkäyttö on aina sosiaalista toimintaa (Pietikäinen & Mäntynen, 2009, s. 12–14). Kielen avulla pystytään tuottamaan merkityksiä, jotka välittyvät sosiaalisten käytäntöjen kautta eteenpäin (Siltaoja & Vehkaperä, 2011, s. 210–212). Näin ollen on mahdollista tutkia, miten asenteet ja ajatukset muuttuvat ajan kuluessa.

Diskurssianalyysin toteuttaminen on aina joltain osin tutkijakohtaista, sillä sen toteuttamistapaa ei ole määritelty tarkasti. Analyysi itsessään, kuten myös maailma ja sen myötä myös diskurssit, ovat jatkuvassa muutoksessa (Gee, 1999, s. 11). Jokinen, Juhila ja Suoninen (2016) toteavatkin, että selkeärajaisen tutkimusmenetelmän sijaan diskurssianalyysi tulee pikemminkin mieltää väljäksi teoreettiseksi viitekehyykseksi. Tämä viitekehys koostuu teoreettisista lähtöoletuksista, joiden mukaan kielenkäyttö rakentaa sosiaalista todellisuutta ja tuottaa seurauksia. Siksi on syytä huomioida, että diskurssianalyysin avulla saadut tulokset ovat aina kyseisen tutkijan tulkintoja ja havaintoja, eivät absoluuttisia faktoja. Kielen tulkitseminen on aina jossain määrin subjektiivista.

Diskurssianalyysin näkökulmasta jokainen kielenkäyttäjä tuottaa osaltaan sosiaalista todellisuutta. Tutkimalla kielenkäyttöä voidaan selvittää, miten sosiaalista todellisuutta sen avulla rakennetaan ja miten kielenkäytöllä muokataan ympäröivää maailmaa. (Suoninen, 2002, s. 19–20) Analyysin keskeisimmät kysymykset ovat mitä ja miten – ensisijaisena tavoitteena ei ole etsiä syitä, miksi ympäröivä yhteiskunta rakentuu tietyllä tavalla, vaan esittää, miten se rakentuu (Juhila & Suoninen, 2002, s. 247). Huomio kiinnitetään siihen, minkälaisia rakenteita ja merkityksiä pinnallisen sanatason takaa löytyy ja miten niiden avulla kuvataan maailmaa (Paltridge, 2012).

Burr (1995, s. 3–5) näkee, että diskurssianalyysin perustana toimii sosiaalinen konstruktionismi, jonka taustalla vuorostaan vaikuttaa neljä keskeistä ajatusta. Ensimmäinen

ajatus on, että havaintomme maailmasta eivät ole aina totta ja kaikkeen arkitietoon on suhtauduttava kriittisesti. Mitään ei tule ottaa itsestäänselvyytenä. Lisäksi maailmankuva ja käsitys todellisuudesta ovat kytköksissä historiaan ja kulttuuriin, eli ne ovat ajasta ja paikasta riippuvaisia. Kolmas ajatus on, että ihmisten toiminta, kulttuuri ja kieli muokkaavat todellisuutta ja rakentavat sitä jatkuvasti erilaiseksi. Kaikki tieto syntyy aina ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa. Neljänneksi, sosiaalisesti tuotetut käsitykset esiintyvät eri muodoissa ja kaikki sosiaalisesti rakennut maailmat vaikuttavat ihmisten toimintaan erilailla.

Tässä työssä hyödynnetään kriittistä diskurssianalyysiä, joka esitellään tarkemmin omassa alaluvussa seuraavaksi. Kriittisen analyysikehyksen avulla pyritään tuomaan esiin raviurheilun parissa esiintyviä ideologioita ja valta-asetelmia.

3.2.1 Kriittinen diskurssianalyysi

Kriittisten teorioiden pyrkimyksenä on tavallisesti yhteiskuntaan vaikuttaminen ja erilaisten epäkohtien esilletuominen tai niin sanottujen vaihtoehtoisten asiaintilojen löytäminen ja selittäminen (Bronner 2011, s. 2–5.) Siltaoja ja Vehkaperä (2011, s. 210–212) painottavat, että kriittisessä diskurssianalyysissä on olennaista haastaa kielen rooli todellisuuden kuvaajana. Sen avulla voidaan tarkastella erityisesti johonkin ristiriitaiseen ilmiöön, kuten epätasa-arvoisiin valtasuhteisiin, liittyviä diskursseja.

Analyysissä keskitytään diskurssien ja vallan väliseen suhteeseen, ja tutkija pyrkii tiedostamaan kaikki tutkimuksen taustalla vaikuttavat tekijät, kuten poliittiset ideologiat. Onkin siis olennaista huomioida, että diskurssien taustalla vallitsevat ajatukset ja näkökulmat vaikuttavat olennaisesti siihen, miten niiden pohjalta rakentuva diskurssi luo merkityksiä (Siltaoja & Vehkaperä, 2011, s. 218). Kriittisen diskurssianalyysin keinoin pyritään selvittämään, miten mahdollisesti vahingollisia diskursseja rakennetaan ja toisaalta haastetaan (Van Dijk, 2003, s. 352).

Wooffitt (2005, s. 140) toteaa, että kriittisen diskurssianalyysin yksi keskeisistä käsitteistä on ideologia. Käsitteellä tarkoitetaan tässä yhteydessä näkemystä ja toisaalta uskomuksia maailmasta, ja niiden muodostamaa ajatusjärjestelmää. Pietikäinen ja Mäntynen (2009, s. 59) selventävät, että diskurssien ja ideologian yhteys liittyy siihen, että jokainen diskurssi osaltaan luo tiettyjä näkemyksiä ja käsityksiä maailmasta ja sen tapahtumista, eli luovat ideologioita. Näin ollen diskurssit luovat aina valikoidun kuvan maailmasta. Kielellisten resurssien avulla diskurssit voivat joko ylläpitää tai toisaalta haastaa ideologioita. Fairclough (1995, s. 25–26) kirjoittaa, että ideologiat voivat käydä ilmi myös epäsuorasti. Kun merkityksistä haetaan ideologisuutta, kiinnitetään huomio siihen, mitkä merkitykset palvelevat valtasuhteita. Tekstiä analysoidessa on pohdittava, mikä on motivoinut kirjoittajaa tekemään juuri nämä kielelliset valinnat ja mitä valinnoista seuraa. Esimerkiksi Hevosurheilun pääkirjoituksen kirjoittajan perimmäinen tavoite todennäköisesti on, että raviurheilu säilyy elinvoimaisena ja yhteiskunnallisesti hyväksyttynä lajina. Kielellisiä valintoja ohjaa tekstilaji, eli pääkirjoitus, jolle raamit luo toimituksen yhteinen kanta. Pääkirjoituksen kirjoittaja ei siis voi kirjoittaa vapaasti omia mielipiteitään, sillä tekstin on oltava linjassa lehden edustamien arvojen kanssa.

Koska valtasuhteet ovat olennainen osa kriittistä diskurssianalyysiä, on syytä selittää, mitä vallan käsitteellä tarkoitetaan. Haugaardin (2006, s. 50) mukaan yleinen harhakäsitys on, että valtaan liittyy aina jollain lailla jotain negatiivista tai epäoikeudenmukaista. On kuitenkin erotettava kaksi vallan tyyppiä: valta johonkin (power to) ja valta jonkin yli (power over). Ensimmäisellä tarkoitetaan mahdollisuutta toimia yhteisymmärryksessä ja saavuttaa yhteisesti haluttuja tuloksia, kun taas jälkimmäisellä viitataan juuri epätasa-arvoisiin valtasuhteisiin, johon liittyy esimerkiksi pakottamista. Valta on aina osa vuorovaikutustilanteita, joissa rakennetaan sosiaalista todellisuutta, sillä tietyt tulokset todellisuudesta nousevat toisia vahvempaan asemaan (Mumby & Stohl 1991, s. 315–317). Jos valtasuhteita ei haasteta, on riski, että ne muuttuvat epätasa-arvoisiksi. Haastamaton, dominoiva diskurssi, jota pidetään itsestään selvyytenä, voi rajoittaa tietämystämme ja sanella sen, mikä on yleisesti hyväksyttävää ja legitiimiä (Duberley & Johnson 2009, s. 360).

3.2.2 Representaatio diskurssianalyysissä

Representaation käsite liittyy tämän tutkimuksen toiseen tutkimuskysymykseen. Kysymyksen myötä pyritään selvittämään, miten analysoitavissa pääkirjoituksissa puhutaan hevosesta tiettyjen diskurssien sisällä, eli miten hevonen niissä representoidaan.

Kaikkein yksinkertaisimmillaan representaatio voidaan määritellä merkitykseksi, joka on muodostettu kielen avulla (Hall 1997, s. 16). Kielen semioottisen järjestelmän avulla abstraktit, mielen tasolla rakentuneet representaatiot voidaan muuttaa konkreettiseen muotoon (Webb 2008, s. 40) eli joko kirjoitetuiksi tai puhutuiksi sanoiksi ja ilmauksiksi. Representoimalla voidaan vahvistaa jo olemassa olevia representaatioita toisintamalla niitä, tai vaihtoehtoisesti muuttaa vakiintuneita käsityksiä muokkaamalla tuttuja representaatioita (Pietikäinen & Mäntynen 2009, s. 62). Representaatiot syntyvät siis valinnoista, joita kielenkäyttäjä on tehnyt, ja näitä valintoja tarkastellessa on syytä huomioida, mitä on nostettu etusijalle, mikä kuvataan toissijaisena, ja mitä on jätetty kokonaan sanomatta.

Fairclough (2004, s. 207) muistuttaa kuitenkin, että koska representaatio on aina jonkun tulkinta ja se on tehty tietyistä näkökulmista, se ei automaattisesti heijasta yhteiskunnan tilaa, vaan mahdollisesti yksilöiden käsityksiä siitä, millainen esimerkiksi yhteiskunnan olisi oltava. Kielenkäyttöön vuorovaikutustilanteessa liittyy aina vallan elementti (Mumby & Stohl 1991, s. 315), ja tämä on syytä huomioida myös representaatioita tarkastellessa. Representaation käsitettä voidaankin pitää keskeisenä tutkittaessa diskursiivista valtaa. Representoidessaan maailmaa kielenkäyttäjä nimeää ja luokittelee, nostaa ja niin sanotusti painaa alas ilmiöitä ja ihmisiä, ja kuvaa tapahtumia tietyllä tavalla ja pyrkii näin vaikuttamaan siihen, miten lukija tai kuulija jäsentää maailmaa (Pietikäinen & Mäntynen 2009, s. 72). Eri diskursseissa maailmaa siis rakentuu ja näyttäytyy erilaisena.

Tämän tutkimuksen aineistoa analysoidessa on pyrittävä huomioimaan konteksti sekä tekstin tekijä ja tämän päämäärä tai tavoite tekstin suhteen, eli pääkirjoitus alan tärkeimmässä julkaisussa. Myös julkaisuajankohta on huomioitava. Tässä tutkimuksessa vanhin aineisto on vuodelta 2010, joten käytetty kieli ei todennäköisesti eroa merkittävästi nykypäivän kielestä, mutta ilmaisut ovat voineet saada uudenlaisia merkityksiä. Aineistossa saatetaan käyttää myös alalla vakiintuneita termejä, jotka eivät sellaiseenaan avaudu lajia tuntemattomille ja joita ei välttämättä voitaisi käyttää virallisissa alan ulkopuolisissa julkaisuissa.

Fairclough (2004, s. 2) painottaa, että kun puhutaan representaation käsitteestä, on otettava huomioon myös sosiaalinen konstruktionismi. Sosiaalisen konstruktionismin perusajatuksen mukaan maailma rakentuu sosiaalisesti, ja kieli taas on erottamaton osa sosiaalisen maailman toimintaa. Representaatiot tekevät sosiaalisen maailman ilmiöistä konkreettisia, ja toimivat siten eräänlaisina työkaluina sosiaalisen maailman eri ulottuvuuksia rakennettaessa (Fairclough 2004, s. 8).

4 Raviurheilu Hevosurheilun pääkirjoituksissa

Tässä luvussa käydään läpi analyysin toteutustapa ja perehdytään sitten aineistosta tehtyihin havaintoihin. Ensiksi omissa alaluvuissaan esitellään analyysin perusteella havaitut raviurheilun merkittävimmät diskurssit ja niiden ominaispiirteet, sekä se, miten hevonen näissä diskursseissa representoidaan ja millaisia vastuullisuuden merkityksiä niissä on havaittavissa. Tämän jälkeen syvennytään vuosikymmenen aikana tapahtuneisiin raviurheilua koskevien puhetapojen muutoksiin.

4.1 Raviurheilun diskurssit ja representaatiot

Analyysi aloitettiin etsimällä teksteistä vakiintuneita merkityksellistämisen tapoja, eli diskursseja. Samalla tarkasteltiin, millaisia yksittäisiä hevosta käsitteleviä kielellisiä merkityksiä, eli representaatioita, diskurssien sisällä esiintyy. Analyysin perusteella aineistosta voitiin tunnistaa neljä vallitsevaa ja merkittävää diskurssia, joissa raviurheilu kuvataan hieman eri näkökulmista: sosiaalisena kokemuksena, huippu-urheiluna, pelikohteena sekä eräänlaisena kehittyvänä lajina. Sosiaalisen kokemuksen diskurssissa korostuvat yhteisöllisyys, me-henki ja tarinallisuus. Raviurheilu nähdään siinä eräänlaisena ihmisiä yhdistävänä tekijänä ja toisaalta raviurheiluun liittyvän kokemuksen kuvataan paranevan yhteisöllisyyden myötä. Huippu-urheilun diskurssissa korostuu raviurheilun urheilullinen anti, ja pelikohteen diskurssissa lajia lähestytään ensisijaisesti vedonlyöntikohteena. Kehittyvän lajin diskurssissa raviurheilusta rakennetaan kuvaa elinvoimaisena lajina, jolla on yhä paikkansa myös tulevaisuuden urheilulajina.

Aineistoa tarkasteltiin samalla myös vastuullisuuden ja postmodernin eläinetiikan näkökulmista. Huomio kiinnitettiin siis siihen, miten hevosen ja toisaalta myös rahapelaamista harrastavien ihmisten hyvinvointi teksteissä huomioidaan, ja miten hevonen asemoidaan suhteessa ihmiseen. Vastuullisuudella viitataan tässä tutkimuksessa hevosen hyvinvoinnin huomioimiseen ja edistämiseen sekä rahapelaamisen sosiaalisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin.

On syytä huomioida, että diskurssien piirteet saattavat limittyä joltain osin keskenään, ja samankaltaisia puhetapoja voi esiintyä eri diskurssien parissa. Diskurssit antavat kuitenkin osviittaa siitä, minkälaisista eri näkökulmista raviurheilua aineistossa kuvataan.

4.1.1 Sosiaalisen kokemuksen diskurssi

Sosiaalisen kokemuksen diskurssissa raviurheilu nähdään yhtäältä tekijänä, joka yhdistää ihmisiä, ja toisaalta kokemuksena, joka paranee yhteisöllisyyden myötä. Diskurssissa korostuvat kokemusten jakamisesta syntyvä ilo, yhteisön tuoma turva ja tuki ja raviurheilun parissa toimivien ihmisten samanhenkisyys. Raviurheilun seuraajien, harrastajien ja ammattilaisten luomaa piiriä kuvataan aineistossa muun muassa termeillä *me ravifanit*, *ravi-ihmiset*, *hevosväki*, *raviväki* ja *ravidiggarit*. Voidaan ajatella, että diskurssin keskiössä ovat ennen kaikkea raviurheilun harrastajat, jotka hakevat lajin parista kokemuksia ja elämyksiä. Ammattilaisten intressien voidaan olettaa olevan ensisijaisesti elannon hankkimisessa, joskin sosiaaliset suhteet liittyvät oletettavasti kiinteänä osana myös työntekoon.

Raviurheilun parissa syntyneen yhteisöllisyyden nähdään parantavan esimerkiksi voittamiseen tai pelaamiseen liittyvää henkilökohtaista kokemusta, kuten esimerkki (1) osoittaa.

- (1) -- voittaminen tuntuu paremmalta silloin, kun menestymisen kokemuksen voi jakaa muiden kanssa -- (HU, 20.1.2017)

Esimerkissä (1) voittamiseen viitataan *menestymisen kokemuksena*, joka on mahdollista jakaa muiden kanssa. Kokemuksen jakamisen myötä itse saavutus, voittaminen, saa eräänlaisen lisäarvon. Esimerkissä ei kiistetä, etteikö voittaminen tuntuisi hyvältä tilanteesta riippumatta, mutta yhteisöllisyyden myötä kokemuksesta muodostuu *parempi*.

Myös rahapelaaminen kuvataan diskurssissa kokemuksen kautta, ja se nähdään ensisijaisesti sosiaalisena toimintana ja hauskana ajanvietteenä. Pelaamiseen käytetyt euro-määrät, vaihtojen määrät tai voittosummat eivät ole merkityksellisiä, eikä niitä tuoda esiin. Vaikka rahapelaamista ja raviurheilua ei suoranaisesti nähdä tämän diskurssin sisällä toisistaan riippuvaisina, eikä raviurheilua esitetä suoranaisesti pelikohteena, ei pelaamisen kautta syntyvää yhteisöllisyyden kokemusta ole syytä erottaa raviurheilun yhteisöllisyydestä. Analyysin perusteella raviurheilu yhdistää ihmisiä eri syistä, joista pelaaminen on yksi. Rahapelaamisesta rakennetaan kuva ennen kaikkea harrastuksena, joka tarjoaa pääosin positiivisia kokemuksia.

- (2) Itselleni ravipelaamisessa parasta on kuitenkin sosiaalinen puoli. Minulle on tärkeää, että pääsen pelaamaan kavereiden kanssa yhdessä. (HU, 22.5.2013)
- (3) Porukassa täytetyt pelikupongit ovat oma osansa yhteistä iloa ja jännitystä. (HU, 3.10.2014)

Esimerkissä (2) korostetaan suoraan, että pelaamisen paras anti on juuri sen *sosiaalinen puoli*. Kuitenkin-sanan käyttö osoittaa sen, että rahapelaamisen eri ulottuvuudet, kuten voittaminen ja rahan tienaaminen, on tuotu tekstissä esiin, mutta ne jäävät sosiaalisen ulottuvuuden varjoon. Kavereiden kanssa yhdessä pelaaminen tarjoaa mukavan ajanvietteen oletettavasti samanhenkisten ja samoista asioista, tässä tapauksessa raviurheilusta ja rahapelaamisesta, kiinnostuneiden ihmisten kanssa. Esimerkissä (3) jo pelikupongin täyttäminen yhdessä kavereiden kanssa nähdään osana yhteistä kokemusta, joka tuottaa positiivisia tunteita, tässä tapauksessa *iloa ja jännitystä*. Sosiaalisen kokemuksen diskurssissa pelaamisen mahdolliset negatiiviset puolet, kuten häviämisen aiheuttama pettymys ja rahanmenetykset, jätetään huomioimatta, eikä niiden mahdollisia vaikutuksia yhteisöllisyyteen käsitellä. Voidaan olettaa, että koska tässä diskurssissa pelaaminen kuvataan hauskanpitona, sen ajatellaan olevan kaukana siitä systemaattisesta pelaamisesta, jossa pelatut ja mahdollisesti hävietyt rahasummat ovat isoja ja henkilön talouden ja henkisen hyvinvoinnin kannalta merkittäviä.

Raviurheilun sosiaaliseen kokemukseen liitetään olennaisena osana myös erilaiset tarinat, niin menestys- kuin selviytymistarinatkin. Tämä on verrattain tavallista erilaisissa urheilun diskursseissa, jossa tarinallisuus rakentuu usein dramaattisten käännteiden ja ennakoimattomuuden varaan ja on tehokas keino sitouttaa ihmisiä lajin pariin (Davis & Hilbert 2013, s. 113). Tarinallisuuden tehon yhteisöllisyyden luojana voidaan olettaa perustuvan siihen, että yksilö kokee pääsevänsä osaksi jotakin suurempaa, osaksi tarinaa, vaikkei konkreettisesti olisikaan sen tapahtumissa mukana. Kuitenkin kaikki ne, jotka tarinan tuntevat, voivat kokea jonkinlaista yhteyttä keskenään.

- (4) Ari Moilasan Finlandia-ajossa ajama voitto näyttää nousseen osaksi suomalaisen raviurheilun suurta kansaa yhdistävää tarinaa. (HU, 27.5.2015)

Esimerkissä (4) koko suomalainen raviurheilu nähdään kansaa yhdistävänä tarinana, joka koostuu useista osista. Kyseisessä esimerkissä suorituksen merkittävyys urheilullisesti, eli voitto arvostetussa suurkilpailussa, koetaan niin tärkeäksi, että se on aiheellista nostaa osaksi suurempaa tarinaa. Yhteisöllisyyttä vahvistetaan toteamalla, että voitto nousee osaksi juuri *suomalaisen* raviurheilun tarinaa, ei vain raviurheilun tarinaa yleisesti. Urheilukilpailutkin onkin perinteisesti koettu olevan olennainen tekijä, kun puhutaan kansakuntien kollektiivisen identiteetin rakentumisesta (Kivikuru, 2000, s. 6, 42), ja suomalaiset identifioivat itsensä suomalaisiksi usein juuri urheilun yhteydessä (Anttila, 2007, s. 273). Urheilun parissa kynnyksinä niin sanottujen kansallisten tunteiden esiintuomiseen on perinteisesti ollut melko matala, vaikka muissa konteksteissa vastaavanlainen kansallismielisyys voitaisiin tulkita jopa liialliseksi nationalismiksi (Laine, 2010, s.52).

Voitot ja menestys siis toisaalta yhdistävät ihmisiä, ja samalla niiden synnyttämä kokemus paranee yhteisöllisyyden myötä, kuten esimerkki (1) osoittaa. Sosiaalinen ulottuvuus nähdään yhtenä urheilun merkittävimpänä osana.

- (5) Kuninkuusraveissa tapahtuvat kohtaamiset sisältävät paljon muistoja ikimuistoisista taistoista ja voittajista, jotka tittelin lisäksi ovat voittaneet yleisön sydämet. (HU, 29.4.2016)

Esimerkissä (5) tarinat, tai tässä tapauksessa *muistot*, nousevat raveissa tapahtuneiden kohtaamisten keskiöön. Kuten esimerkissä (4), myös tässä merkittävänä nähdään suurkilpailussa (kuninkuusravit) saavutettu menestys. Voittamisen lisäksi ikimuistoisina, yhteisöllisyyttä lisäävinä tekijöinä voidaan kokea myös *taistot*, eli urheilullisesti jännittävät tapahtumat. Esimerkissä korostetaan myös, että *tittelin* voittamisen lisäksi merkittävää on se, että kyseiset hevoset ohjastajineen ovat voittaneet myös yleisön puolelleen.

- (6) Suomen romaniyhteisölle Vitterin tarina on yhdistävä tekijä. (HU, 3.8.2016)

Myös yksittäiset hevoset tarinoineen yhdistävät ihmisiä. Esimerkin (6) Vitter on suomenhevonen, josta muodostui suomalaiselle romaniyhteisölle merkittävä hevonen. Se oli Suomen ensimmäinen romanihenkilön valmentama hevonen, joka voitti arvostetun ravikuninkuuden. Puhuttaessa Vitterin *tarinasta*, eikä esimerkiksi *saavutuksista*, luodaan kuva siitä, että koko hevosen elämä menestyksineen ja mahdollisine tappioineen on ollut merkittävä ja romaniyhteisöä yhdistävä tekijä.

Kun hevosesta käytetään pelkästään sen nimeä, ilman jälkiliitettä *-hevonen* tai esimerkiksi selitettä *kilpailun voittanut suomenhevonen*, kirjoittaja olettaa, että lukija tietää, mihin nimellä viitataan. Tarkastellussa aineistossa hevosista puhutaan pelkällä nimellä, ilman selitteitä, kun kyseessä on niin sanottu yleisesti tunnettu hevonen. Käytännössä se tarkoittaa, että hevonen on menestynyt merkittävässä kilpailuissa ja tullut näin tunnetuksi. Puhetapa voidaan nähdä eräänlaisena pyrkimyksenä häivyttää ihmisen ja eläimen välistä valta-asetelmaa: ihmiset ja eläimet esiintyvät tekstin tasolla tasavertaisina, omilla nimillään. Jos hevosen nimen perään lisätään *-hevonen*, sävy muuttuu ja valta-asetelma korostuu.

- (7) Yleisö kannustaa ja elää mukana omien suosikkiensa elämäntarinassa vaativan ja kuluttavan matkan jokaisella askeleella. (HU, 24.1.2014)

Esimerkissä (7) osoitetaan, miten merkittäväksi osaksi elämää raviurheilu voidaan kokea. Yleisön jäsenet eivät ainoastaan kannusta suosikkejaan niiden kilpailusuoritusten aikana, vaan elävät mukana niiden *elämäntarinassa*. Elämäntarinaa kuvaillaan vaativaksi ja kuluttavaksi, mikä on todennäköisesti suhteellisen osuva kuvaus kilpahevosen, ja ylipäättään minkä tahansa kilpaurheilijan, elämästä: harjoittelua vaaditaan paljon ja pettymyksiä tulee vastaan lähes väistämättä. Esimerkin (7) yleisö, eli oletettavasti raviurheilusta kiinnostuneet ihmiset, ovat niin sitoutuneita kannattamaan suosikkiaan, että seuraavat sen uran vaiheita myös silloin, kun menestystä ei tule. Ilmiö on tuttu monista muistakin urheilulajeista: suosikkijoukkueen kannatusta ei lopeteta, vaikka joukkue häviäisikin. Yhteiset suosikit, tässä tapauksessa kilpahevokset, yhdistävät samanhenkisiä ihmisiä ja tuovat urheiluun sosiaalisen ulottuvuuden.

Tietyt hevoset keräävät ympärilleen suuriakin fanijoukkoja. Nykyään sosiaalinen media mahdollistaa sen, että suosikkihevosen elämää on mahdollista seurata jopa reaaliaikaisesti, mikäli esimerkiksi sen omistaja tai valmentaja ottaa asian hoitaakseen. Silloin fanijoukon suuruus konkretisoituu esimerkiksi tykkäysten muodossa, ja samaa hevosta kannattavat pääsevät helposti jakamaan esimerkiksi omia kyseiseen hevoseen liittyviä tarinoitaan ja kokemuksiaan. Voidaan ajatella, että raviurheilussa hevosten ympärille rakentuva fanikulttuuri on yhä voimissaan, se vain on muuttanut aikojen saatossa hie-man muotoaan: aikoinaan tiettyjen maan- ja maailmanlaajuisesti tunnettujen hevosten takia matkustettiin pitkiäkin matkoja, jotta päästäisiin näkemään hevonen muutenkin kuin vain lehtikuvista. Nyt sosiaalinen media on mahdollistanut sen, että käytännössä kuka tahansa voi päästä seuraamaan hevosesta tuotettuja sisältöjä ja liittyä näin osaksi hevosen ympärille rakentuvaa faniyhteisöä.

- (8) Hiljalleen toipumassa oleva ori on saanut Facebook-päivityksen välityksellä satoja tsemppiviestejä. (17.8.2018)

Esimerkki (8) osoittaa, että ihmiset eivät ole kiinnostuneita ainoastaan hevosen kilpailumenestyksestä, vaan yleisesti sen elämästä. Voidaan myös ajatella, että hevoseen lii-

tetään inhimillisiä piirteitä toteamalla, että *ori on saanut -- satoja tsemppiviestejä*. Hevosen on mahdoton ymmärtää sähköisiä viestejä, mutta sen taustajoukoille, kuten omistajille, niillä on todennäköisesti suuri merkitys. Tekstin sävy muuttuisi olennaisesti ja hevonen näyttäytyisi etäisempänä, jos käytettyjen ilmausten sijasta todettaisiin, että *hevosen omistajat ovat saaneet satoja tsemppiviestejä*. Tällöin yhteisöllisyys ei näyttäytyisi rakentuvan yhtä vahvasti nimenomaan hevosen ympärille.

Kuten aiemmista esimerkeistä on käynyt ilmi, hevosen rooli raviurheilun sosiaalisen kokemuksen luojana nähdään merkittävänä. Hevosta ei representoida ainoastaan saavutusten perusteella, vaan sen nähdään yhdistävän ihmisiä periaatteessa ominaisuuksiinsa riippumatta.

- (9) Näissä satunnaisissakin kohtaamisissa korostuu yksi yhdistävä asia: hevonen. Sen kuulumiset käydään läpi ensimmäiseksi. (HU, 17.7.2019)

Esimerkissä (9) hevosen roolia ei eritellä eikä siinä nosteta esiin tiettyä yksilöä, vaan ihmisiä yhdistää nimenomaan kyseinen eläinlaji. Voidaan kuitenkin olettaa, että esimerkissä viitataan ensisijaisesti ravihevoseen, sillä esimerkkiteksti on osa raviurheilua koskevaa kirjoitusta. Hevosesta luodaan kuva ihmiselle läheisenä eläimenä, jonka *kuulumiset käydään läpi ensimmäisenä*. Hevonen ikään kuin nostetaan oman edun edelle, ja sen *kuulumiset* koetaan kollektiivisesti ihmisten kuulumisia tärkeämmiksi ja kiinnostavimmiksi. Kuulumiset-termin avulla hevoseen liitetään jälleen myös inhimillisiä piirteitä, sillä kyseistä ilmausta käytetään tavallisesti puhuttaessa ihmisten elämässä tapahtuneista asioista. Hevosten kohdalla sen voidaan olettaa tarkoittavan esimerkiksi terveydentilaa.

Sosiaalisen kokemuksen diskurssissa hevonen asemoidaan toiminnan keskiöön siinä mielessä, että se mahdollistaa yhteisöjen syntymisen. Niistä käytetään arvostavia ilmauksia, kuten *pääosanesittäjä* ja *sankarihevonen*. Toisaalta voidaan myös ajatella, että jollain tapaa hevonen myös välineellistetään: se on väline, jota hyödynnetään ih-

misten oman henkisen hyvinvoinnin edistämiseen. Hevosten myötä samanhenkiset ihmiset löytävät toisensa, ja pystyvät tyydyttämään sosiaalisuuden tarvettaan. Toisaalta hevoseen liitetään myös usein inhimilliseksi luettavia piirteitä, kuten esimerkit (8) ja (9) osoittavat. Inhimillistävien piirteiden liittäminen hevoseen voi luoda mielikuvan siitä, että hevonen ehkä nähdään eräänlaisena perheenjäsenenä ja tasaveroisena olentona, mutta toisaalta siihen voidaan nähdä liittyvän riski siitä, että hevonen tosiaan inhimillistetään ja aletaan olettaa sen ajattelevan samoin kuin ihminen. Silloin hevosen lajiittypilliset tarpeet ja ominaispiirteet voivat jäädä paitsioon.

4.1.2 Huippu-urheilun diskurssi

Huippu-urheilun diskurssissa suomalainen raviurheilu nähdään korkeatasoisena urheilulajina, jonka elämyksellisyys perustuu sen urheilulliseen antiin. Diskurssissa korostuvat hevoseen perinteisesti liitetyt ihannoidut ominaisuudet, kuten nopeus ja voimakkuus, ja luodaan raviurheilusta kuva taktista osaamista vaativana lajina. Voidaan ajatella, että tuomalla esiin huippu-urheiluominaisuuksia pyritään häivyttämään raviurheilun mainetta osaltaan heikentäviä perinnelajin ja vedonlyöntikohteen leimoja. Samalla myös korkeatasoinen ja ammattimainen huippu-urheilu ja raviurheilun harrastaminen halutaan erottaa toisistaan.

- (10) -- [suomalaisessa] raviurheilussa on kyse laajan harrastusurheilun lisäksi myös kansainvälisestä huippu-urheilusta. (HU, 17.2.2016)
- (11) Jokaisen suomalaisen raviurheilun huipun toivoisi pukeutuvan tavalla, joka kertoo ulkopuolisillekin, että kyse on huippu-urheilijoiden ja valmentajien lajista. (HU, 24.9.2014)

Esimerkissä (10) painotetaan, että raviurheilu on Suomessa paitsi laaja-alainen harrastus, myös kansainvälistä huippu-urheilua, eivätkä nämä statukset sulje toisiaan pois. Kansainvälisyys-termin käytöllä pyritään oletettavasti osoittamaan, että raviurheilussa on kyse maailmanlaajuisesta lajista ja pääsemään irti vanhanaikaisen ja marginaalissa toimivan lajin statuksesta. Esimerkistä (11) heijastuu konkreettisesti tarve raviurheilun

imagon kohottamiseen. Esimerkissä nostetaan esiin urheilumaailman jokseenkin pinnallinen maailmankuva: ulkoinen olemus erottaa harrastajan huippu-urheilijasta. Se, millainen pukeutuminen todella kertoisi *huippu-urheilijoiden lajista*, jää avoimeksi.

Raviurheilun korkeatasoista urheilullisuutta korostetaan tuomalla esiin sen vaatimaa osaamista. Voidaan olettaa, että pyrkimyksenä on tuoda esiin, ettei raviurheilussa ole kyse pelkästään hevosten nopeudesta, vaan että laji vaatii myös siinä kilpailevilta ihmisiltä syvällistä osaamista.

(12) -- jotka hallitsevat suvereenisti nykyaikaiseen kilvanajoon kiinteästi kuuluvia taktisia kuvioita. (HU, 10.5.2017)

(13) Tänä päivänä taktiikka ja sen myötä kyky tehdä nopeita päätöksiä ovat nousseet kilpaa ajamisen keskiöön ja samaan aikaan ohjastajan ja valmentajan tehtävät ovat kaiken aikaa eriytyneet. Yhä enemmän on jompaankumpaan keskittyneitä ammattilaisia. (HU, 18.1.2019)

Esimerkissä (12) tuodaan esiin, että juuri nykyaikainen raviurheilu vaatii taktista osaamista ja ymmärrystä. Esimerkissä pyritään tekemään eroa sen mahdollisesti vanhan aikaiseksi mielletyn raviurheilun ja nykypäivän modernin raviurheilun välillä, ja samalla korostetaan, että kyseessä on vaativa laji myös sen ihmisurheilijoille, eli ohjastajille. Esimerkissä (13) vahvistetaan tätä ajatusta: oikea taktiikka ja nopeat päätökset ovat kilpailamisen keskiössä. Esimerkin avulla korostetaan sitä, että kyseessä on paitsi taktisesti vaativa, myös nopeatempoinen laji, jossa ihmisurheilijalta vaaditaan hyvää reaktiokykyä. Myös eroa harrastamisen ja ammattimaisen huippu-urheilun välillä korostetaan esimerkissä (13), jonka mukaan ohjastajan ja valmentajan tehtävät ovat eriytyneet. Tällä pyritään osoittamaan, että molemmat tehtävät vaativat nykyaikana niin paljon ammattitaitoa, että molempien alojen tarvittavan hyvä hallinta ei ole enää välttämättä mahdollista.

Urheilullisuutta korostetaan myös rinnastamalla raviurheilu muihin urheilulajeihin. Viittaukset voidaan luokitella epäsuoriin viittauksiin, joissa ei suoranaisesti mainita minkään muun urheilulajin nimeä, sekä suoriin viittauksiin.

- (14) Suomalaisen ihmisen perustarpeisiin kuuluu myös voittaa Ruotsi, oli laji kuin laji. Nyt se on Chief Orlandon, Next Directionin, Ranch Kellyn tai Cameron Evon onnistuessa aivan mahdollista. (HU, 17.7.2019)

Aineistossa suomalaista raviurheilua verrataan usein erityisesti Ruotsin raviurheiluun. Suomi vastaan Ruotsi -asetelma on muotoutunut jo eräänlaiseksi käsitteeksi, joka näkyy vahvasti etenkin urheilussa. Esimerkissä (14) todetaankin, että Ruotsin voittaminen on yksi suomalaisten perustarpeista. Esimerkissä tämän perustarpeen voidaan nähdä ulottuvan myös esimerkiksi lueteltuihin suomalaishevosiin. On olennaista huomata, että esimerkiksi puhutaan juuri *hevosen onnistumisesta*, eikä hevosta kilpailussa ajavan ohjastajan. Kilpailu ajatellaan käytävän juuri hevosten välillä, joista onnistuneen suorituksen tehnyt voittaa. Kyse on jälleen eräänlaisesta hevosen inhimillistämisestä, sillä voidaan olettaa, ettei eläin itse pysty käsittämään onnistumisen tai epäonnistumisen eroa.

- (15) Suomalaisiin kasvattajakilpailuihin on tullut viime vuosina Suomi-Ruotsi-maaottelun henkeä. (17.8.2011)
- (16) Bradin uroteot ovat jo nyt avanneet portteja valtakunnan päämedioihin ja hypetyks nousee potenssiin, jos ne jatkuvat myös ravien mestareiden liigassa. (HU, 17.1.2012)

Esimerkissä (15) Suomi vastaan Ruotsi -asetelma toistuu, kun raviurheilun kasvattajakilpailut rinnastetaan perinteiseen yleisurheilukilpailuun, jossa Suomen ja Ruotsin edustajat kilpailevat toisiaan vastaan. Esimerkissä (16) raviurheilu voidaan nähdä rinnastettavan jalkapalloon tai jääkiekkoon, kun raviurheilun merkittävimmistä kilpailuista käytetään yleisnimitystä *mestareiden liiga*. Vaikka kirjoitusasu on hieman erilainen, voidaan olettaa, että termillä viitataan Mestarien liigaan, joka on jalkapallon korkeimman sarjatason kilpailu sekä eurooppalaisten jääkiekkoseurojen turnaus.

- (17) Toivon osallistujien saavan vastaavan kannustuksen kuin nuorten maajoukkue on saanut osakseen suomalaisessa jääkiekossa. (HU, 25.5.2016)

Aineistossa raviurheilu rinnastetaan jääkiekkoon verrattain usein. Yksi todennäköinen syy on se, että jääkiekko ja raviurheilu olivat pitkään kaksi Suomen seuratuinta lajia (Taloustutkimus, 2017). Esimerkissä (17) näkyy tämä lähes yhtäläiseksi oletettu suosion näiden kahden lajin välillä: raviurheilevien nuorten toivotaan, ja mahdollisesti luotetaan, herättävän yhtä paljon kiinnostusta ja saavan yhtä paljon huomiota kuin nuorten maajoukkueetason jääkiekkoilijoiden.

(18) Jääkuningatar kohtasi kilpailusta toiseen maanosan kovimmat oriit. (HU, 24.1.2014)

Hevosia rinnastetaan epäsuorasti myös ihmisurheilijoihin. Esimerkissä (18) *Jääkuningattarella* viitataan erääseen hyvin menestyneeseen tammahevoseen ja voidaan olettaa, että nimityksen myötä hevonen halutaan rinnastaa Jäämieheksi kutsuttuun formulakuski Kimi Räikköseen. Rinnastuksen myötä hevoseen liitetään ominaisuuksia kuten viileä ja etäinen asenne, nopeus ja ammattimaisuus.

Tässä diskurssissa hevonen on ennen kaikkea urheilija. Vaikka ohjastajien taktinen osaaminen nähdään olennaisena osana lajia, on hevonen kuitenkin pääasiassa toiminnan keskiössä. Hevonen nähdään aktiivisena toimijana, joka ei ole vain ohjastajan kilpailuväline, vaan kilpailija itsessään. Hevosta kuvataan muun muassa termein *finaalisanjari*, *huippuhevonen*, *superhevonen* ja *ravuritähti*. Hevoset rinnastetaan ihmisurheilijoihin käyttämällä termejä *huippu-urheilija*, *Suomen mestari* ja *Euroopan mestari*. Lisäksi niitä kuvataan usein niiden voittosummien kautta, esimerkiksi *tuplaeuromiljönääri*, tai menestyksen ja medianäkyvyyden kautta, kuten *takuuvarma rahantekokone* ja *otsikkohevonen*.

Aineistossa hevosia verrataan suoraan yleisesti tunnettuihin ihmisurheilijoihin. Voidaan olettaa, että pyrkimyksenä on rakentaa huippuhevosista samanlaisia ilmiöitä ja brändejä, kuin esimerkiksi tunnetuista jalkapalloilijoista.

- (19) Suomalaisen huippu-urheilun kansainväliset tähdet viikonloppuna olivat Norwichille hattutempun mestaroinut Teemu Pukki ja HIFK:in tehopeelaaja Mascate Match, joka nöyryytti muita tammojen E3-finaalissa Örebrossa. (HU, 21.8.2019)
- (20) Usain Bolt. Ei tavallinen kuolevainen. Tosi ammattilainen. Avaruusolento. Varennen veroinen. Rapide Lebel on taas pian täällä – lauantaina Vermon Finlandia-ajossa. (HU, 25.4.2012)

Esimerkissä (19) Mascate Match -niminen hevonen nostetaan ihmisurheilijoiden tasolle rinnastamalla se ensin *suomalaisen huippu-urheilun kansainväliseksi tähdeksi* yhdessä jalkapalloilija Teemu Pukin kanssa, ja sen jälkeen käyttämällä hevosesta termiä *HIFK:in tehopelaaja*. Samankaltaisuutta ihmisurheilijoiden kanssa korostetaan myös toteamalla hevosen *nöyryyttäneen* muita tammoja eli vastustajiaan, ikään kuin hevonen itse ymmärtäisi suorituksensa ylivertauisuuden tai kilpailutilanteen ylipäätään. Esimerkissä (20) Rapide Lebel -hevosta verrataan puolestaan pikajuoksija Usain Boltiin ja käytetään siitä inhimillistä termiä *tosi ammattilainen*. Lisäksi se rinnastetaan toiseen menestyneeseen ravihevoseen, Varenneen, josta on muodostunut jo eräänlainen käsite raviurheilun keskuudessa.

Jotta esimerkin (20) ilmaus *Varennen veroinen* avautuu lukijalle, tämän on tiedettävä, että Varenne oli kilpaillessaan yksi maailman parhaista ravihevosista. Ja jotta esimerkin (19) yhteys Mascate Matchin ja jääkiekkjoukkue HIFK:in välillä puolestaan avautuu, lukijan on tiedettävä, että hevonen oli osa Raviliiga-konseptia, jossa SM-liigajoukkueiden nimiin hankittiin omat ravihevoset, joista esimerkiksi joukkueiden kannattajat saivat ostaa omistussuosia. Mascate Match oli HIFK:in nimikkohevonen. Ilman taustatietoa ilmaukset jäänevät käsittämättömäksi ja ovat hyviä esimerkkejä siitä, että Hevosurheilu-lehden lukijoilta odotetaan tiettyä ymmärrystä lajin historiasta ja sen sisäisistä tapahtumista.

Kuten jo tämän tutkimuksen luvussa 2 mainittiin, raviurheilun olemassaoloa pyritään usein oikeuttamaan sillä, että urheiluhevosista pidetään hyvää huolta eikä huonosti

hoidettu hevonen pysty suorittamaan huipputasolla. Tämä argumentti toistuu esimerkissä (21).

- (21) Jos saataisiin valjastettua hyötykäyttöön kaikki se energia, joka laitetaan hevoseen liittyvien, sen suoritusta ja hyvinvointia parantavien toimenpiteiden miettimiseen, sähköyhtiöt joutuisivat hakemaan tulonlähteitä muualta. (HU, 18.10.2019)

Esimerkissä (21) tuodaan esiin, kuinka paljon työtä hevosten kilpailukunnon eteen tehdään käyttämällä mittarina energiantuotantoa. Esimerkissä hevosen suorituskky ja hyvinvointi nähdään kuitenkin toisistaan irrallisina. Esimerkin myötä vahvistuu käsitys siitä, että urheiluhevosen kohdalla pelkkä hyvinvoinnin ylläpitäminen ei riitä, vaan samalla on myös pyrittävä miettimään keinoja, joilla sen suoritusta pystyttäisiin kehittämään.

Hevosen rooli urheilijana nähdään huippu-urheilun diskurssissa tietyllä tapaa luonnollisena, hevosele ominaisena. Voidaan olettaa, että diskurssin sisällä vallitsee ajatus siitä, että urheilukäyttöön jalostettu hevonen on nimenomaan urheilija, eikä se lähtökohtaisesti kärsi kovistakaan kilpailuista. Diskurssissa vastuullisuuden voidaan nähdä rakentuvan sen varaan, että hevonen on huippu-urheilija, ja sen hoito on sen mukaista: huipputasoista. Diskurssissa on siis niin sanotusti rivien välistä havaittavissa se argumentti, että vain hyvin hoidettu hevonen pystyy kilpailemaan huipputasolla. Kääntöpuoleksi voidaan nähdä se, että samanaikaisesti hevosten erilaiset urheiluvammat ovat eräänlainen normi. Raviurheilun aidon vastuullisuuden kannalta onkin olennaista pohdita, mitä hevosen hyvinvointi -puheen taustalla on: johtuuko hevosten aktiivisen hoidon korostaminen juuri siitä, että urheiluvammoja on paljon ja sitä myöden hoidon tarve on korkea?

Hevonen rinnastetaan ensisijaisesti ihmisurheilijoihin, ei niinkään toisiin niin sanotusti tavallisiin hevosiin, eikä siis edes pyritä rakentamaan kuvaa siitä, että hevoset eläisivät niille lajityypillistä elämää. Kun hevosesta luodaan kuva huippu-urheilijana, pyritään mahdollisesti häivyttämään sitä ristiriitaa, joka valtaväestöön kuuluville ihmisille voi

syntyä heidän seuratessaan hevosta kilpailutilanteessa: kilpahevosta ei ole syytä verrata tarpeineen ja ominaisuuksineen esimerkiksi villihevoseen. Kuten Saastamoinen (2019, s. 7) toteaa, yhä harvemmalla on kokemusta koti- tai tuotantoeläinten kanssa toimimisesta, ja se osaltaan voi muokata sitä kuvaa, mikä hevosista valtaväestön keskuudessa rakennetaan ja millaiseen käyttöön niiden ajatellaan soveltuvan.

4.1.3 Pelikohteen diskurssi

Pelikohteen diskurssissa raviurheilu kuvataan ennen kaikkea vedonlyöntikohteena ja ravitapahtumien onnistumista mitataan ensisijaisesti muun muassa pelivaihtojen määrällä. Diskurssi on aineistossa vahvimillaan tutkimuksen tarkastelujakson alkupuolella, eli 2010-luvun alussa. Analyysin tuloksia tarkastellessa on syytä huomioida, että ravispelit siirtyivät vuonna 2017 Hevosurheilu-lehden emoyhtiö Suomen Hippos ry:n omistaman Fintoton alaisuudesta Veikkaus Oy:lle. Raviurheilu on muutoksesta huolimatta kuitenkin edelleen riippuvainen rahapelien tuotoista.

Mahlamäki (2003) jakaa raviurheilun seuraajat karkeasti pelaajiin ja hevosten ihailijoihin. Pelikohteen diskurssissa rahapelaamisesta pyritään rakentamaan houkutteleva kuva, ja raviurheilu kuvataan ennen kaikkea juuri pelaajien näkökulmasta. Hevosten ominaisuuksia kuvataan pääasiassa vain siltä osin, kun vedonlyönnin kannalta on olennaista.

Totopelaaminen, kuten urheiluedonlyönti yleensä, on verrattain vaikea rahapelaamisen muoto, joka vaatii niin sanottuihin sattumapeleihin verrattuna paljon tietoa ja taitoa (Stevens & Young, 2010, s. 90). Lisähaasteensa tuo se, että vedonlyöntikohteena ovat eläimet, ja eläinten toiminnan ennustamista voidaan lähtökohtaisesti pitää vaikeampana kuin esimerkiksi ihmisurheilijoiden. Pelaamisen tarjoamat haasteet nähdään tässä pelikohteen diskurssissa kuitenkin pääasiassa positiivisena asiana: ne tekevät pe-

laamisesta kiinnostavampaa ja luovat jännitystä. Voidaan myös olettaa voittamisen olevan palkitsevampaa, kun se ei perustu puhtaasti pelkkään hyvään tuuriin vaan myös pelaajan henkilökohtaiseen osaamiseen.

- (22) Raveissa tieto on valttia, mutta moukan tuurillakin voi onnistua! (HU, 4.6.2010)

Esimerkissä (22) raviurheilu kuvataan ikään kuin totopelaamisen synonyyminä, eikä pelaamista siksi edes koeta tarpeelliseksi mainita erikseen. Ilmauksella *tieto on valttia* viitataan oletettavasti siihen, että totopelaaminen on verrattain vaikeaa vedonlyöntiä, joka vaatii alan ymmärtämistä ja taustatietoa sekä hevosesta että ohjastajasta. Jälkimmäisellä lauseella pyritään kuitenkin laskemaan pelaamisen kynnystä.

Joissakin tapauksissa pelaamista ei suoranaisesti nähdä raviurheilun synonyyminä, mutta se liitetään olennaiseksi osaksi lajiin liittyvää kokemusta.

- (23) Kaikkein hälyttävintä on yhden elämyksen kulmakiven eli totopelien opastuksen tilanne, kokonaisarvosana 6,2. (HU, 16.12.2015)
- (24) Oman pelitositteen jättäminen kassalla on edelleen yksi merkittävimmistä rituaaleista raviurheiluun tutustumisessa. (HU, 13.11.2013)

Esimerkit (23) ja (24) osoittavat, että pelaaminen nähdään tässä diskurssissa yhtenä raviurheilun tärkeimmistä elementeistä. Esimerkissä (23) raviurheilun elämyksellisyyden osoitetaan rakentuvan vahvasti pelaamisen ja sen ymmärtämisen varaan: jos uuden pelaajan opastaminen epäonnistuu, koko raviurheiluun liittyvä kokemus vaarantuu eikä pelaamiseen synny intoa. Tarkennettakoon, että kokonaisarvosana 6,2 koetaan nimenomaan hälyttävän huonoksi. Esimerkistä on aistittavissa huoli lajin suosion laskusta. Kuten kuvioista 1. (kts. s. 19) huomataan, yleisömäärät ovat olleet vuoden 2010 jälkeen laskussa. Vuoden 2015 kohdalla määrissä on pieni piikki, mutta määrät eivät silti yllä enää vuosikymmenen alun tasolle. Vuoden 2015 määrissä tapahtui jälleen merkittävä lasku. Yleisömäärillä ja uusien pelaajien innostamisella voidaan nähdä ole-

van yhteys, sillä vaikka pelaaminen on mahdollista myös etänä verkossa, voidaan fyysisellä kontaktilla olettaa olevan merkittävä rooli uusasiakashankinnassa. Tämä konkreettisuus tuodaan esiin esimerkissä (24), jossa fyysisen, paperisen pelitositteen jättämistä kutsutaan *rituaaliksi*. Rituaalilla viitataan usein erilaisiin uskonnollisiin toimituksiin, jotka noudattavat ennalta määrättyä kaavaa, kuten vaikka kaste tai vihkiminen. Voidaankin ajatella, että pelitositteen jättäminen nähdään eräänlaisena raviurheilun kasteena, jonka myötä ihminen pääsee osaksi lajin sisäpiiriä. Ilman rituaalia raviurheiluun tutustuminen jäisi jollain tavalla vajaaksi, kesken.

Pelaamisen merkittävää roolia osana raviurheilua perustellaan osin perinteillä. Kuten jo aiemmin todettu, raviurheilulla on Suomessa pitkä historia, ja totopelaaminen on vuosikymmenien ajan ollut olennainen osa tätä perinnettä.

- (25) Suomalaiset rakastavat troikkaa, ja on tietyllä tavalla ihailtavaa tarjota vaikeaa ja pelaajien pussille käyvää peliä – (HU, 8.10.2010)
- (26) Suomalainen pelaaja haluaa voittaa pikkurahalla paljon ja vieroksuu ylhelppoja kierroksia. (17.8.2011)

Esimerkin (25) ensimmäinen lause voidaan ajatella olevan tietynlainen johdannainen tutusta sloganista ”suomalaiset ovat lottokansaa”. Lottoamista pidetään jo jonkinlaisena suomalaisuuden symbolina (Matilainen & Valkama, 2006), ja rahapelaamisen voidaan sanoa olevan suomalaisille eräänlainen kansanperinne. Esimerkkilauseessa tehdään todennäköisesti tietoisin karkea yleistys, jonka ensisijainen tarkoitus ei ole niinkään välittää faktatietoa, vaan herättää tunteita. Rakastaa-verbi on suomen kielessä vahva ja verrattain säästeliäästi käytetty sana, mutta sen avulla pelaaminen saadaan näyttämään hyväksyttävältä: usealle pelaajalle tappioksi koituvan troikka-pelin tarjoamista tai pelaamista ei ole syytä tuomita, sillä pelaajat *rakastavat* kyseistä pelimuotoa. Samantyylinen yleistys tehdään myös esimerkissä (26), jossa kaikki suomalaiset pelaajat niputetaan tavoiltaan ja tavoitteiltaan samanlaisiksi. Samalla rakennetaan eräänlaista suomalaisen ravipelaajan identiteettiä ja vahvistetaan samalla mahdollisesti osaltaan pelaajien keskinäistä yhteisöllisyyttä. Juuri tämä tietynlaisen identiteetin

omaksuminen on usein merkittävä tekijä siinä, että pelaaja jatkaa pelaamista, vaikka menettäisikin siinä rahaa (Binde, 2009, s. 19).

Rahapelaamisesta koituvia haittoja, kuten riippuvuutta ja siitä aiheutuvia sosiaalisia ja yhteiskunnallisia ongelmia, ei aineistossa käsitellä. Sen sijaan pelaamisen hyötyjä sekä suomalaisen raviurheilun että koko yhteiskunnan kannalta tuodaan esiin.

- (27) Fintoton missiohan ei ole kerätä Roope Ankan tyyliin rikkauksia rahasäiliöön vaan jakaa tuottoja radoille ja niiden kautta raviurheilijoille. (HU, 29.4.2011)
- (28) Liian harva suomalainen ymmärtää totopelien merkityksen suomalaiselle hevostaloudelle ja sitä kautta työllisyydelle sekä meidän suomalaisten henkiseen hyvinvoinnille. (HU, 27.9.2013)

Esimerkissä (27) Fintoton eräänlaiseksi vastakohtaksi nimetään rikkauksistaan ja saituruudestaan tunnettu sarjakuvahahmo Roope Anka. Näin korostetaan sitä, että toisin kuin kyseinen hahmo, Fintotolla ei ole intressiä haalia omaisuutta, vaan sen epäitsekäänä tavoitteena on tukea suomalaista raviurheilua. Esimerkissä todetaan, että tuotot jaetaan radoille, mikä voisi sellaisenaan kuulostaa vielä jokseenkin epämääräiseltä. Jäävätkö rahat siis radan omaan kassaan? Esimerkissä kuitenkin tarkennetaan, että radoilta raha kulkeutuu nimenomaan raviurheilijoille, eli niille, jotka henkilökohtaisella panoksellaan varmistavat lajin olemassaolon.

Esimerkissä (28) pelaamisen yhteiskunnallisia hyötyjä pyritään puolestaan todistamaan usealta eri kantilta. Ensimmäisenä vedotaan hevostalouteen ja sen työllistävään vaikutukseen, ja sen jälkeen pehmeämpiin arvoihin, eli ihmisten henkiseen hyvinvointiin. Voidaan olettaa, että henkisen hyvinvoinnin nähdään rakentuvan juuri hevosten mahdollistamien kokemusten kautta. Esimerkin sävy on tietyllä tapaa jopa syyttävä: kirjoittaja toteaa, että *liian harva suomalainen ymmärtää totopelien merkityksen*. Käytettäessä ilmausta *liian harva*, eikä esimerkiksi pelkästään *harva*, välittyy voimakas vaatimus, että tilanteen olisi syytä muuttua. Teksti voidaan tulkita puolustukseksi tai eräänlaiseksi vastineeksi rahapelaamista kritisoiville puheenvuoroille.

Pelaaminen kuvataan siis osaksi raviurheilun perinnettä ja yhteiskunnan kannalta merkittäväksi, minkä lisäksi se nähdään myös raviurheilun tulevaisuuden kannalta tärkeäksi tekijäksi. Pelaamiseen kannustetaan, tietyllä tapaa jopa painostetaan, vetoamalla siihen, ettei laji selviydy ilman pelaajien panosta.

- (29) Kirjoitetaanko tätä vuosiyhteenvetoa näihin aikoihin ensi vuonna duurissa vai mollissa riippuu yksinomaan siitä, miten peli lähtee vetämään. Se on nyt meidän kaikkien yhteinen asia. (23.12.2011)
- (30) Hieno ja odotettu uudistus alleviivaa raviurheilun ja -pelaamisen suurta ongelmaa Suomessa: pelaajia on liian vähän, ja uusia tarvitaan kipeästi. (HU, 30.5.2012)
- (31) Ravipelien kohdalla suuren yleisön huomioiminen on koko lajin tulevaisuuden elämäkysymys. - - Ravipelien puolella myös pelaajien määrä on yksi tärkeä mittari siihen, miten suomalainen raviurheilu kehittyy. (HU, 22.5.2013)

Esimerkissä (29) ilmaistaan suoraan, että ravipelaamisen kehittyminen on *meidän kaikkien yhteinen asia*. *Meillä* kirjoittajan voidaan olettaa viittaavan paitsi kaikkiin lukijoihin, myös itseensä tai mahdollisesti laajemmin koko Hevosurheilun toimitukseen. Näin luodaan kuva siitä, että jokaisella on mahdollisuus ja jopa eräänlainen velvollisuus rahoitukseen, ja siten olla edistämässä suomalaista raviurheilua.

Esimerkissä (30) pelaajien vähyyden nähdään olevan suuri ongelma niin ravipelaamisen kuin yleisemmällä tasolla koko raviurheilunkin kannalta. Esimerkin (31) mukaan juuri pelaajien määrä on eräänlainen raviurheilun kehityksen mittari, ja suuren yleisön huomioiminen nähdään koko lajin elämäkysymykseksi. Voidaan ajatella, että tässä toistetaan esimerkissä (23) esiintynyttä sanomaa: ravipelien opastus on olennainen osa raviurheiluun liittyvää elämystä ja määrittää samalla raviurheilun tulevaisuuden. Jos pelaamista ei osata markkinoida ja opettaa suurelle yleisölle oikein, ei pelaajien määrä riitä turvaamaan raviurheilun jatkuvuutta, ainakaan samanlaisena. Esimerkissä (31) pelaajien määrän todetaan olevan tärkeä mittari sille, *miten* raviurheilu Suomessa

kehittyy. Lajin siis uskotaan kehittyvän joka tapauksessa, toisaalta auki jätetään myös negatiivisen kehityksen mahdollisuus.

Pelikohteen diskurssissa hevonen on verrattain pienessä roolissa, ja se representoidaan ensisijaisesti pelikohteenä. Hevoset jaotellaan vedonlyönnin näkökulmasta hyviin ja huonoihin sen perusteella, kannattaako niiden puolesta lyödä vetoa, tai niihin viitataan termein kuten *umpisaletti seinävarma* ja *jackpot*. Diskurssissa käytetään myös muun muassa termiä *hevosmateriaali* kuvaamaan sillä hetkellä vedonlyöntikohteenä olevia hevosia yleisesti. Termin myötä vahvistetaan sitä kuvaa, että hevosia tarkastellaan tässä diskurssissa nimenomaan eräänlaisena massana, ei aktiivisina yksilöinä.

Voidaan havaita, että diskurssissa ei koeta tarvetta korostaa hevosen hyvinvoinnista huolehtimista. Yhtenä esimerkkinä voidaan käyttää maaliskuussa 2011 julkaistua pääkirjoitusta (HU, 16.3.2011), jossa käsitellään kovien pakkasten aiheuttamaa taukoa raveissa. Tekstissä keskitytään peliyhtiö Fintoton tulonmenetyksiin ja vaihtoehtoiseen pelitarjontaan. Huomioimatta jätetään se, miksi raveja ei voida kovalla pakkasella järjestää: liian kylmä ilma voi pahimmillaan olla kovassa rasituksessa vahingollista hevosen hengitysteille.

Pelikohteen diskurssissa raviurheilun vastuullisuuden voidaan nähdä perustuvan sen faktan varaan, että pelituotot ovat suomalaiselle hevostaloudelle olennainen tulonlähde. Toisin sanoen rahapelaamiselle luodaan tuhansia työpaikkoja, tarjotaan elämyksiä, pidetään maaseutua asutettuna ja varmistetaan suomalaisen hevoscannan elinvoimaisuus. Myös hevosen suotuisat vaikutukset ihmisten henkiselle hyvinvoinnille tuodaan esiin. Hevosten hyvinvointi jätetään kuitenkin huomiomatta.

4.1.4 Kehittyvän lajin diskurssi

Raviurheilu on säilyttänyt paikkansa olennaisena osana suomalaista hevosurheilukenttää, vaikka viimeisten vuosien aikana lajin yleisömäärät ja medianäkyvyys ovat laskeutuneet, ja lajin oikeutusta on kyseenalaistettu erityisesti eettisistä syistä. Kehittyvän lajin diskurssissa raviurheilulla nähdään kuitenkin olevan paikkansa myös tulevaisuuden urheilulajien joukossa, kunhan laji pysyy kehittyvän yhteiskunnan ja sen vaatimusten mukana. Pääkirjoituksissa rakennettu kuva raviurheilun tulevaisuudesta on siis pääasiassa positiivinen, mutta voidaan havaita, että tulevaisuutta uhkaavat ongelmat tiedostetaan. Aineistossa toistuu ajatus, että raviurheilun tulevaisuuden eteen on tehtävä töitä eikä lajin tulevaisuutta pidetä itsestäänselvytenä.

- (32) Suomalainen raviurheilu tarvitsee kansainvälistymistä kipeästi. (HU, 23.1.2015)
- (33) Ammattilaiset vievät raviurheilua eteenpäin, mutta laji seisoo tai kaatuu harrastajien tuen mukana. (HU, 19.12.2018)
- (34) Yleismaailmallista on sekin, että laji, joka ei kehity yhteiskunnan mukana, katoaa. (HU, 18.9.2019)

Esimerkki (32) on alkuvuodelta 2015, jolloin kansainvälistymisen nähtiin olevan raviurheilun säilymisen kannalta olennaista. Vuoteen 2014 asti katsojamäärät olivat laskeutuneet merkittävästi (kts. kuvio 1. s. 19) ja luotto kotimaisen raviurheilun tasoon ja kiinnostavuuteen ei oletettavasti ollut erityisen korkea.

Kuten esimerkistä (33) nähdään, raviurheilun tulevaisuuden kannalta ratkaisevaksi koetaan se, innostaako laji pariinsa tarpeeksi uusia harrastajia. Ravialan ammattilaisten, kuten ohjastajien ja valmentajien, rooli nähdään raviurheilun kehityksen kannalta tärkeäksi, sillä heillä voidaan ajatella olevan kehityksen vaatimaa osaamista ja ymmärrystä urheilullisen tason kehittämiseen. Harrastajien voidaan kuitenkin ajatella tekevän lajin kannalta elintärkeää niin sanottua ruohonjuuritason työtä, minkä lisäksi myös harras-

tajien taloudellinen merkitys on oletettavasti suuri. Harrastus tarjoaa yleensä vastapainoa esimerkiksi työelämälle, ja siihen ollaan usein valmiita käyttämään verrattain paljon rahaa.

Esimerkki (34) on kuitenkin sävyltään jo hieman edellisiä esimerkkejä jyrkempi. Esimerkin tekstistä heijastuu osaltaan se, että yhteiskunnallinen paine raviurheilun muutokseen on kasvanut entisestään. Se myös osoittaa, että lajin parissa tiedostetaan yhä selvemmin se, etteivät pitkät perinteetkään välttämättä suojele lajia, jos se ei vastaa esimerkiksi yhteiskunnan eettisiin käsityksiin. Esimerkistä voidaan tulkita, että ilmiö on maailmanlaajuinen ja että se koskee yleisesti kaikkia lajeja, ei vain suomalaista raviurheilua.

Aineistosta käy ilmi, että harrastajien ohella toinen raviurheilun säilymisen ja kehittymisen kannalta olennainen ryhmä on nuoret. Nuoret aloittavat raviharrastuksensa yleensä ponien kanssa, ja poniraviurheilun kehittämisen nähdäänkin olevan koko raviurheilun kannalta elintärkeää. Esimerkissä (36) mainitulla nuorisotoiminnalla viitataan oletettavasti juuri poniraviurheiluun, mutta mahdollisesti myös esimerkiksi nuorten ohjastajien kilpailusarjoihin.

(35) Jos verrataan musiikkimaailmaan, niin tottakai raviurheilussa pitää olla omat ikipogoavat Pelle Miljoonansa, mutta jostain on pakko löytyä myös ne Benjamin Peltoset. (HU, 18.1.2019)

(36) Raviurheilun yhteiskunnallisen hyväksyttävyyden kannalta hyvin hoidettu, aktiivinen ja kasvava nuorisotoiminta on perusedellytys. (HU, 17.4.2015)

Esimerkissä (35) raviurheilun tulevaisuudennäkymää rakennetaan musiikkimaailman vertausten avulla. Pelle Miljoona on 1970-luvulla uransa aloittanut rock- ja punkmuusikko, ja *ikipogoavilla Pelle Miljoonilla* viitataan oletettavasti niihin kokeneisiin harrastajiin ja ammattilaisiin, jotka ovat olleet merkittävä tekijä raviurheilun kehittymisessä nykypisteeseensä, ja jotka todennäköisesti pysyvät lajin parissa koko elämänsä. Esi-

merkki kuitenkin osoittaa, että on tiedostettu, ettei lajin tulevaisuutta voi rakentaa vanhenevien harrastajien ja ammattilaisten varaan, vaan *jostain on pakko löytyä myös ne Benjamin Peltoset*. Benjamin Peltonen on Instagramin kautta julkisuuteen noussut nuori muusikko, ja edustaa esimerkiksi (35) raviurheilusta kiinnostuneita nuoria, jotka varmistavat lajin jatkuvuuden.

Esimerkissä (36) vedotaan puolestaan lajin yhteiskunnalliseen hyväksyttävyyteen ja tehdään nuorisotoiminnasta eräänlainen imagokysymys. Esimerkissä ei suoraan todeta, että nuorisotoiminta olisi raviurheilun tulevaisuuden kannalta olennaista, mutta yhteiskunnallisen hyväksyttävyyden ajatellaan todennäköisesti olevan lajin jatkuvuuden kannalta kriittinen asia.

(37) Sukupolvenvaihdos oli raviurheilun kokonaisuutta ajatellen tervetullut. Se osoittaa, että lajilla on vielä elinvoimaa. (HU, 18.1.2019)

Esimerkissä (37) raviurheilun sukupolvenvaihdoksella tarkoitetaan todennäköisesti sitä, että esimerkiksi ammattilaisohjastajiksi ja -valmentajiksi on ryhtynyt verrattain paljon myös nuoremman sukupolven edustajia. Tämän nähdään olevan elinvoimaisuuden merkki. Lajin elinvoimaisuuden voidaan ajatella syntyvän paitsi aktiivisesta ja kattavasta harrastaja- ja ammattilaiskunnasta, myös siitä, että sen toiminnan jatkuvuus on turvattu, eli toisin sanoen mukana on tarpeeksi paljon nuoria ihmisiä. Aktiivisestakaan harrastaja- ja ammattilaisjoukosta ei ole lajin tulevaisuuden kannalta hyötyä, mikäli kukaan ei ole heidän jälkeensä jatkamassa lajin olemassaoloa.

Raviurheilun säilymisen yhteiskunnallisesti hyväksyttävänä lajina kannalta nähdään olennaisena, että lajin pariin saadaan monipuolisesti erilaisia ihmisiä, jotka mahdollisesti tuovat mukanaan omaa uutta osaamistaan ja ymmärrystään. Voidaan ajatella, että mitä laajemmaksi ja avoimemmaksi raviurheilun niin sanottu sisäpiiri kehittyy, sen helpompi uusien ihmisten on lajin pariin päästä. Tämän voidaan myös ajatella liittyvän osaltaan lajin yhteiskunnalliseen hyväksyttävyyteen: legitimitetti on todennäköisesti helpompi ansaita, kun laji koetaan avoimeksi ja sen toiminta läpinäkyväksi.

- (38) Tiistaina Vermossa julkistettiin yhdentoista raviradan ja kahdentoista jääkiekkoseuran yhteistyö, joka taatusti avaa mahdollisuuksia tavoittaa uudenlaista kohderyhmää sekä raveihin että kiekkokenttien laidalle. (HU 12.4.2017)

Esimerkissä (38) näkyy jälleen pyrkimys raviurheilun ja jääkiekon lajirajat ylittävään yhteistyöhön. Tämä jokseenkin sama pyrkimys oli havaittavissa myös huippu-urheilun diskursseissa. Esimerkissä puhutaan *uudenlaisesta kohderyhmästä*, jota kumpikin laji yhteistyön avulla pystyy mahdollisesti saavuttamaan. Raviurheilun osalta ilmauksella tarkoitetaan oletettavasti juuri jääkiekkoa seuraavia ihmisiä. Jääkiekko on pitkään kuullut Suomen suosituimpiin urheilulajeihin (Taloustutkimus, 2017) ja lajin ympärille voidaan nähdä rakentuneen vahva fanikulttuuri. Voidaan ajatella, että houkuttelemalla jääkiekosta kiinnostuneita ihmisiä myös raviurheilun pariin, jääkiekkokulttuurin ominaisuuksia saataisiin juurrutettua myös raviurheiluun.

Tietynlaista fanikulttuuria on toki kautta aikojen ollut myös raviurheilun parissa. Huippuhevosilla on perinteisesti ollut suuri rooli ravien vetovoimatekijänä, ja parhaimpia hevosia on saatettu matkustaa katsomaan pitkienkin matkojen päästä (Vettenniemi, 2008, s. 21). Paras esimerkki lienee Charme Asserdal, josta muodostui jo eräänlainen käsite ja joka lisäsi raviurheilun kiinnostavuutta valtaväestön joukossa merkittävästi. Hevonen kilpaili 1970- ja 1980-lukujen taitteessa, ja aineistossa hevosen suorituksen nousevat yhä usein esiin etenkin vuosikymmen alussa.

- (39) Tarvitsemme kipeästi uusia uutiskynnyksen ylittäviä otsikkohevosia. (5.1.2010)

- (40) Brad de Veluwe on ilmiö, joka voi tehdä raviurheilusta taas ilmiön. (HU, 27.3.2013)

Esimerkissä (39) lajin medianäkyvyydestä ollaan selvästi jollain tasolla jo huolissaan. Onkin tietyllä tapaa onnekas sattuma, että juuri vuonna 2010, kun esimerkin (39) teksti on julkaistu, esimerkissä (40) mainittu Brad de Veluwe aloitti kilpauransa.

Esimerkissä (40) kansainvälisestikin menestynyt suomalaishevonen Brad de Veluwe rinnastetaan oletettavasti juuri Charme Asserdaliin, jota voitaneen kutsua aikansa ilmiöksi. Brad de Veluwen toivotaan nousevan yhtä suureen suosioon, jotta raviurheilusta tulisi *taas ilmiö*, minkä myötä lajin medianäkyvyys lisääntyisi ja yleisömäärät kasvaisivat. Kuten kuvioista 1. (kts. s. 19) nähdään, yleisömäärät ovat vuonna 2013 jo hienoisessa laskussa ja laskevat seuraavana vuonna jyrkästi. *Uudesta Charme-ilmiöstä* kirjoitetaan useassa pääkirjoituksessa vuosina 2011 ja 2012.

Jälkeenpäin voitaneen todeta, että aivan Charme Asserdalin veroista ilmiötä Brad de Veluwesta ei tullut. Vuosikymmenen lopun aineistossa keskiöön nousee vuorostaan huippuhevonen Mascate Match, mutta odotukset sen nostattamasta suosiosta valtaväestön keskuudessa ovat jo maltillisemmat kuin Brad de Veluwen kohdalla. Syitä voivat olla esimerkiksi raviurheilun medianäkyvyyden väheneminen ja yleisömäärien tasainen laskeminen, jotka luonnollisesti vaikuttavat myös hevosten näkyvyyteen ja sen myötä niiden tunnettuuteen. Voidaan siis huomata, että raviurheilun kehittämiseksi on etsitty ja ehdotettu keinoja läpi vuosikymmenen, mutta keinot ovat vuosikymmenen aikana muuttuneet.

Kehittyvän lajin diskurssi on vahvimmillaan tarkastelujakson loppupuolella, jolloin raviurheilun yhteiskunnallinen hyväksyttävyys nähdään lajin tulevaisuuden kannalta olennaisena, ja sen myötä hevosen hyvinvointi ja siitä huolehtiminen nousevat esille vahvasti. Vanhoja toimintatapoja kyseenalaistetaan, ja hevosen etu pyritään nostamaan etusijalle.

(41) Juuri nyt tuntuu, että Elitloppetin konsepti alkaa olla aikansa elänyt. Että se ei yksinkertaisesti ole tarpeeksi hevosystävällinen. (HU, 30.5.2018)

Esimerkissä (41) todetaan, että Elitloppetin, yhden maailman merkittävimmän ravikilpailun, *konsepti alkaa olla aikansa elänyt*, eli toisin sanoen kilpailumallin ei katsota vastaavan nykypäivän vaatimukseen koskien hevosten hyvinvointia. Kilpailu on järjestetty vuosittain vuodesta 1952 lähtien, ja esimerkiksi vuoden 2011 Hevosurheilussa (HU,

1.6.2011) kilpailua kutsutaan *Euroopan arvostetuimmaksi sprintterikilpailuksi*. Arvostetun perinnekilpailun konseptia kyseenalaistamalla osoitetaan, että ymmärrys hevosen hyvinvoinnin edistämisestä on lisääntynyt ja sen eteen toimitaan perinteidenkin kustannuksella, ja että raviurheilu pyrkii lunastamaan paikkansa myös modernissa yhteiskunnassa. Esimerkissä todetaan, ettei kilpailu ole *tarpeeksi* hevosystävällinen, mikä herättää puolestaan jatkokysymyksiä: miten hevosystävällisyyttä pystytään realistisesti mittaamaan ja millainen on tarpeeksi hevosystävällinen kilpailu?

Raviurheilun medianäkyvyyden ymmärretään tässä diskurssissa olevan tulevaisuuden kannalta merkittävä tekijä, mutta erona vuosikymmenen alkuun voidaan nähdä olevan se, etteivät pelkät kilpailusuoritukset enää riitä medianäkyvyydeksi. Olennaisena pidetään sitä, että kilpailuiden lisäksi yleisölle tehdään näkyväksi se, mitä kilpailusuorituksen takana on, eli miten hevosia esimerkiksi hoidetaan.

- (42) Yksi seikka, joka on jäänyt keskusteluissa vähälle huomiolle, on hevosten hyvinvoinnin esiintuomisen tärkeys. Sen ytimeen on lauontailähetyksissä päästy. Niissä on maalattu kuvaa hevosista perheenjäseninä, joihin on kiintymyssuhde ja joihin käytetään aikaa ja vaivaa. Ilmaiskanavilla esitetyt vierailut ovat luoneet ruutujen ääreen asettuneille mielikuvia koko lajista. Näillä mielikuvilla on koko ajan kasvavassa määrin merkitystä raviurheilulle. (HU, 20.12.2017)
- (43) Positiivista on sekin, että ohjelman käsikirjoittava tuotantoyhtiö aikoo valottaa lajista sitä puolta, jota tulevaisuudessa tuskin pystymme liikaa korostamaan: hevosen ja ihmisen välistä suhdetta sekä hevosen hyvinvointia. (HU, 20.3.2019)

Esimerkeissä (42) ja (43) tuodaan selkeästi esiin se, millainen kuva raviurheilusta halutaan julkisuuteen välittää. Esimerkissä (42) todetaan, että hevosista luodaan kuvaa perheenjäseninä, mikä osaltaan vastaa postmodernin eläinetiikan ideaa ihmisen ja eläimen tasavertaisuudesta. Esimerkissä tuodaan esiin mielikuvat ja niiden kasvava merkitys, mikä kiteyttää jollain tasolla raviurheilun ongelmat: kuten Saastamoinen (2019, s. 7) toteaa, yhä harvemmallalla on enää kokemusta kotieläinten kanssa toimimisesta ja

ymmärrys niistä saattaakin monella perustua vain median luomaan kuvaan. Raviurheilun tulevaisuuden kannalta on siis olennaista, että media välittää lajista yhteiskunnallisesti hyväksyttävää kuvaa.

Esimerkissä (43) mainitaan, että paitsi hevosen hyvinvoinnin korostaminen, myös hevosen ja ihmisen välisen suhteen tuominen esiin on lajin tulevaisuuden kannalta tärkeää. Voidaan siis ajatella, että mielikuvien kannalta on tärkeää, että hevonen hoidetaan hyvin, mutta sen lisäksi on myös pystyttävä osoittamaan, että hevosen ja ihmisen välillä on jonkinlainen side. Sen avulla pystytään vakuuttamaan yleisö siitä, että eläintä todella hoidetaan hyvin: etäiseksi jäävän kotieläimen laiminlyönnin todennäköisyys nähdään mahdollisesti suuremmaksi kuin perheenjäseneksi mielletyn eläimen.

4.2 Puhetapojen muutos 2010-luvun aikana

Vaikka kymmenen vuotta on raviurheilun historiassa verrattain lyhyt ajanjakso, on sen aikana tapahtunut havaittavia muutoksia siinä, millaista kuvaa lajista kielellisillä valinnoilla rakennetaan. Voidaan havaita, että yhteiskunnassa tapahtuvat muutokset heijastuvat myös raviurheilua koskeviin puhetapoihin. Raviurheilun olemassaoloa ei varsinkaan tarkastelujakson loppupuolella pidetä itsestäänselvyytenä, ja yhteiskunnallisen hyväksyttävyyden nimissä sen on mukauduttava uusiin vaatimuksiin koskien muun muassa hevosen hyvinvointia ja oikeuksia sekä rahapelaamista.

Analyysin perusteella yksi merkittävimmistä muutoksista tapahtuu siinä, miten raviurheilu asemoidaan suhteessa rahapelaamiseen. Tarkastelujakson alussa raviurheilusta puhutaan usein ikään kuin totopelaamisen synonyyminä, eikä lajin keskiössä olevaa hevosta sinänsä juuri tuoda esiin. Rahapelaamisen sosiaalisia ja yhteiskunnallisia vaikutuksia pohditaan positiiviselta kannalta, ja tuodaan esiin muun muassa sen merkittävä (taloudellinen) rooli osana suomalaista hevostaloutta.

Rahapelaaminen on vuosina 2010–2013 vallitseva teema noin puolissa aineistoon kuuluvista teksteistä. Yksi selittävä tekijä tälle on todennäköisesti taloudellinen taantuma, joka sai alkunsa vuoden 2008 maailmanlaajuisesta finanssikriisistä ja joka näkyi myös aineistossa etenkin vuonna 2010. Silloin sanat *taantuma* tai *lama* mainittiin puolissa tarkastelluista teksteistä. Tämä korreloi peliaiheisten tekstien määrän kanssa. Taantumien aiheuttamien talousvaikeuksien takia raviurheilua koskevassa keskustelussa keskiöön nousee taloudellinen selviytyminen, mihin vaikuttaa olennaisesti oman peliyhtiön tuotto.

Vuoden 2013 jälkeen puhtaasti pelaamista käsitteleviä tekstejä ei satunnaisesti aineistoon valittujen pääkirjoitusten joukossa ole. Pelaamista saatetaan käsitellä osana laajempaa kokonaisuutta, ja kuten muun muassa esimerkki (23) osoittaa (ks. s. 46), vielä vuonna 2015 totopelaamisen opastusta kutsutaan yhdeksi raviurheilun kulmakiveksi. Kriittisessä diskurssianalyyssissä on kuitenkin otettava huomioon myös se, mitä jätetään sanomatta. Rahapelaaminen jää ennen vuosikymmenen puoliväliä tekstien yhdestä pääaiheesta sivuosaan, mistä voidaan päätellä, että raviurheilun vedonlyöntikohteen imagoa pyritään uudistamaan. Samalla on kuitenkin huomioitava, että rahapelaamisen haitallisia vaikutuksia ei käsitellä.

Vuodesta 2014 alkaen raviurheilusta aletaan kuitenkin melko systemaattisesti rakentaa niin sanotusti pehmeämpää ja positiivisempaa kuvaa. Huomionarvoista on, että vuoden 2014 tarkastelluista teksteistä yhdeksän kymmenestä käsittelee jollain tavalla raviurheilun tulevaisuutta ja esittää erilaisia keinoja muun muassa uusasiakashankintaan. Kuten kuvioista 1. (kts. s. 19) huomataan, ravien yleisömäärät ovat laskeneet vuonna 2014 merkittävästi ja toisaalta myös kilpailevien hevosten määrä on laskenut, mikä osaltaan luo painetta uusien vetovoimatekijöiden kehittämiseen, jotta uutta yleisöä ja uusia hevosenomistajia saataisiin houkuteltua lajin pariin.

Paitsi laajemmissa aihekokonaisuuksissa, myös yksittäisissä sanavalinnoissa on havaittavissa muutoksia, jotka vaikuttavat keskeisesti raviurheilusta muodostuvaan mielikuvaan.

(44) Sen suuret palkinnot ovat kiehtoneet hevosmiehiä ja vaihdot pelimiehiä. (HU, 29.4.2011)

(45) Sen aikana fanaattisimmat pelimiehet seuraisivat lämmityksiä - - (HU, 12.12.2012)

Esimerkeissä (44) ja (45) huomionarvoisia ovat sanat *hevosmies* ja *pelimies*. Maskuliinisten termien avulla raviurheilu kytketään tietyllä tapaa siihen ikiaikaiseen perinteesseen, jonka mukaan hevosten kanssa toimiminen on ensisijaisesti miehen vastuulla ja naisen käyttämä hevonen on jollain tapaa vähempiarvoinen (Leinonen, 2013, s. 113). Samalla korostetaan myös uhkapelaamisen jokseenkin maskuliinista luonnetta. Esimerkkien termejä löytyi tarkastelluista teksteistä vuosina 2010–2013, mutta sen jälkeen vastaavanlaisia sukupuolittavia termejä ei aineistosta ollut havaittavissa. Tämä kertoo todennäköisesti osaltaan yhteiskunnallisten normien muutoksesta: sukupuolittavista termeistä, kuten ammattinimikkeistä, on 2010-luvun aikana pyritty luopumaan ja niiden sijasta käyttöön on otettu sukupuolineutraaleja termejä. Suomen kielen lautakunta esitti jo vuonna 2007 suosituksen välttää sukupuolittavia tehtävänimikkeitä (Engelberg, 2018, s. 91). Voidaan myös ajatella, että taustalla on vilpitön pyrkimys edistää raviurheilun tasa-arvoa ja rakentaa siitä näin houkuttelevampaa ja samalla yhteiskunnallisesti hyväksyttävämpää lajia. Keinoja uusien asiakkaiden houkuttelemiseksi pohditaan tarkastelluissa teksteissä tavalla tai toisella läpi koko tarkastelujakson, ja sukupuolittuneiden asenteiden korjaamisen voidaan ajatella olevan yksi keino vetovoimaisuuden lisäämiseen.

Tarkastelujakson alkupuolella hevosen hyvinvointia tai oikeuksia, tai ihmisen ja hevosen välistä suhdetta ei suoraan käsitellä. Vuonna 2010 yhdessä tarkastelluista teksteistä (HU, 26.5.2010) käsitellään ajotapoja koskevia rangaistusten tiukentamista Suomessa,

minkä voidaan nähdä olevan hevosen hyvinvointia edistävä asia. Rangaistuksia tiukentamalla pyritään luonnollisesti siihen, että sopimattomat ajotavat, kuten ajopiiskan liiallinen käyttö, vähenisivät ja sen myötä myös kilpailevien hevosten olot paranisivat. Tätä hyvinvointi-näkökulmaa ei kuitenkaan nähdä tarpeelliseksi tuoda tekstin tasolla suoraan esiin.

- (46) Esimerkiksi Italiassa ohjastajan ei katsota pyrkivän voittoon, ellei hän mätki hevostaan riittävän tarmokkaasti. Mutta siellähän kaikki on muutenkin toisin aina Parman kinkkua myöten. (HU, 26.5.2010)

Esimerkki (46) on osa edellä mainittua tekstiä ajotapojen siistimisestä Suomessa. Esimerkissä hevosen huonoa kohtelua pyritään tietyllä tapaa oikeuttamaan vetoamalla perinteisiin: Italiassa hevosen *mätkiminen* on osa raviurheilun (muuttumatonta) kulttuuria. Toisaalta huonoa käsittelyä pyritään pehmentämään sanavalinnoilla. *Mätkiminen* voidaan nähdä jokseenkin hyväksyttävämpänä ja vähemmän aggressiivisena kuin esimerkiksi *hakkaaminen*, vaikka tosiasiallisesti kyse on periaatteesta samanlaisesta toiminnasta. Myös sanalla *tarmokkaasti* on verrattain positiivinen, jopa humoristinen sävy, mikä luo osaltaan vaikutelman siitä, ettei aiheeseen suhtauduta vakavasti. Viesti välittyisi eri tavalla, mikäli käytettäisiin esimerkiksi termiä *aggressiivisesti*.

Esimerkin (46) perimmäisen viestin voidaan olettaa olevan se, että suomalainen raviurheilu eroaa italialaisten aggressiivisesta tyylistä eikä suomalaisessa raviurheilukulttuurissa odoteta ohjastajan *mätkivän* hevostaan. Tämä osoitetaan korostamalla sitä, että Italiassa kaikki on toisin, *aina Parman kinkkua myöten*. Toisaalta sen myöntäminen, että raviurheilun parissa hevosia todella lyödään, osoittaa, ettei lajin imagon heikkene-
misen nähdä olevan vielä todellinen uhka.

Muiden kulttuurien raviurheiluperinteisiin viitataan myöhemminkin, mutta hieman eri näkökulmasta. Vuosikymmenen loppupuolella hevosten lyömisestä tai piiskaamisesta ei enää puhuta.

- (47) Ranskassa eläin on keskiössä ja lähdöt suoraviivaisia, hevosta kunnioitavia. Ranskalaiset kuskit valmentavat ja ajavat hevosia, joiden sukuja on vaalittu jo silloin, kun ravirotu maailmassa syntyi. (HU, 30.5.2018)

Esimerkkien (46) ja (47) vertailu antaa osviittaa siitä, miten raviurheilua ympäröivä asenneilmapiiri on kahdeksassa vuodessa muuttunut ja miten se vaikuttaa lajia koskeviin puhetapoihin. Esimerkissä (47) korostetaan ranskalaisen raviurheilun pitkää historiaa, ja perinteikkyyttä nähdään tässä tapauksessa ensisijaisesti hevosen hyvinvoinnin kannalta positiivisena asiana. Hevosesta rakennetaan kuvaa arvokkaana eläimenä, jota *kunnioitetaan* ja jonka sukuja *vaalitaan*. Sukujen *vaalimisen* ei suoraan voida nähdä vaikuttavan hevosen hyvinvointiin, mutta sen voidaan ajatella osoittavan tietynlaista arvostusta, joka puolestaan oletettavasti heijastuu eläimen käsittelyyn.

Vuosikymmenen alkupuolella hevosista saatettiin käyttää arvottavia termejä kuten *täytehevonen* ja *takuuvarma rahantekokone*. Ensiksi mainitulla viitataan hevoseen, jolta ei odoteta kilpailussa menestystä eikä siten ole pelaajien tai katsojien näkökulmasta kiinnostava. Jälkimmäinen taas on tämän vastakohta. Tämän tyyllisistä termeistä välittyy ajatus siitä, että hevonen nähdään ensisijaisesti kilpailuvälineenä. Selvä poikkeus tehdään kuitenkin Brad de Veluwe -hevosen kohdalla, sekä joidenkin muiden kansainvälisesti menestyneiden hevosten kohdalla. Brad de Veluwe esiintyy erityisesti vuoden 2011 ja 2012 teksteissä, ja siitä käytetään pääasiassa ylentäviä ja inhimillistäviksi laskevia termejä, kuten *ravi-idoli* ja *kuningas*.

4.3 Yhteenveto

Tätä tutkimusta ohjasi neljä tutkimuskysymystä, jotka tiivistetysti olivat seuraavanlaisia: millaisia raviurheilun diskursseja aineistossa rakentuu, miten hevonen diskursseissa representoidaan ja millaisia vastuullisuuden merkityksiä diskursseihin liittyy, sekä miten raviurheilua koskevat puhetavat ovat 2010-luvun aikana muuttuneet. Aineisto koostui sadasta Hevosurheilu-lehden pääkirjoituksesta, joista oli analyysin perusteella tunnistettavissa neljä hallitsevaa diskurssia: sosiaalisen kokemuksen, huippu-urheilun,

pelikohteen ja kehittyvän lajin diskurssit. Kolmas tutkimuskysymys käsitteli diskursseihin liittyviä vastuullisuuden merkityksiä. Käytännössä tämä tarkoitti sen tarkastelemista, miten hevosen hyvinvoinnin edistäminen ja toisaalta rahapelaamisen vaikutukset on teksteissä huomioitu.

Sosiaalisen kokemuksen diskurssissa raviurheilu kuvataan ihmisiä yhdistävänä tekijänä. Se tuo samanhenkisiä ihmisiä yhteisesti kiinnostavan asian pariin, ja on sosiaalisen hyvinvoinnin kannalta monille ihmisille olennainen osa elämää. Hevosesta puhuttaessa käytetään inhimillistäviä termejä ja se nostetaan toiminnan keskiöön, mutta toisaalta se nähdään myös eräänlaisena välineenä, jonka avulla ihmiset pääsevät täyttämään sosiaalisia tarpeitaan. Myös rahapelaaminen kuvataan ennen kaikkea yhtenä sosiaalisena toimintana, jossa ei niinkään ole kyse voittamisesta ja rahan tienämisestä, vaan yhteisestä ajanvietosta.

Huippu-urheilun diskurssissa keskiöön nousevat yhteisöllisyyden sijaan urheilulliset saavutukset, kuten suurkilpailuvoitot, palkintosummat ja ennätykset. Hevonen representoidaan ensisijaisesti urheilujana tai huippu-urheilijana, ja se rinnastetaan usein myös menestyneisiin ihmisurheilijoihin. Toiminnan vastuullisuutta pyritään rakentamaan korostamalla, miten paljon juuri korkealla tasolla kilpailevia hevosia hoidetaan. Huippu-urheilun diskurssissa raviurheilu kuvataan nimenomaan sen urheilullisuuden kautta, eikä rahapelaamista juuri käsitellä.

Sen sijaan pelikohteen diskurssissa raviurheilua lähestytään ensisijaisesti vedonlyönnin kautta, ja hevosen arvo muodostuu käytännössä sen hetkisestä arvosta pelaajille. Diskurssissa rahapelaaminen kuvataan pääasiassa siltä kantilta, että on paitsi olennainen osa suomalaista raviurheilukulttuuria, myös edellytys lajin olemassaololle, sillä raviurheilu on riippuvainen rahapelituotoista. Näin ollen diskurssissa jätetään huomiomatta kaikki rahapelaamiseen liittyvät lieveilmiöt, kuten riippuvuus ja siitä aiheutuvat

sosiaaliset ja yhteiskunnalliset ongelmat. Pelaaminen kuvataan sen sijaan jopa velvollisuutena: jokaisella on mahdollisuus pelata ja siten edistää suomalaisen raviurheilun taloudellista asemaa ja siten koko lajin tilaa.

Kehittyvän lajin diskurssissa keskitytään raviurheilun tulevaisuuteen, ja esitetään keinoja ja vaatimuksia lajin kehittymisen ja kehittämisen suhteen. Olennaisena nähdään paitsi nuorisotoiminnan ja harrastajien aseman kehittäminen, myös medianäkyvyyden parantaminen ja hevosystävällisen imagon kehittäminen. Diskurssissa hevosen hyvinvointiin liittyvät aiheet huomioidaan selkeimmin, minkä voidaan lajin tulevaisuuden kannalta ajatella olevan positiivinen merkki. Se on toisaalta myös osoitus siitä, että lajin legitimitietin säilyttämiseksi raviurheilulta vaaditaan entistä näkyvämpää vastuullisuuskysymysten huomioimista.

Neljäs tutkimuskysymys käsitteli raviurheilua koskevien puhetapojen muutosta 2010-luvun aikana. Selkein muutos tapahtui siinä, miten olennaisiksi osaksi lajia rahapelaaaminen liitetään. Tarkastelujakson alkupuolella juuri pelikohteen diskurssi on vahvimillaan, kun taas sosiaalisen kokemuksen diskurssin piirteitä ei juurikaan ole havaittavissa. Tarkastelujakson loppupuolella esiin nousevat jo verrattain vahvasti esiin hevosen hyvinvointiin liittyvät kysymykset. Samalla kun raviurheilun huippu-urheiluominaisuuksia tuodaan vuosikymmenen edetessä vahvemmin esiin rinnastamalla muun muassa ravihevosiä tunnettuihin huippu-urheilijoihin, myös lajin harrastajien merkitystä korostetaan vuosikymmenen loppupuolella selkeämmin.

Hevosta koskeva kielenkäyttö on muuttunut vuosikymmenen aikana osaltaan neutraalimpaan suuntaan. Vuosikymmenen alun teksteissä hevonen luokitellaan herkemmin hyväksi tai huonoksi, ja se arvotetaan pääasiassa kilpailumenestyksen perusteella. Yksittäisistä huippuhevosista käytetään paljon niin kutsuttuja ylisanoja, ja niiden odotetaan nostavan raviurheilun suosiota valtaväestönkin keskuudessa. Vuosikymmen edetessä odotukset muuttuvat maltillisemmiksi.

Oletuksena oli, että hevosen hyvinvointiin liittyviä kysymyksiä ja yleisemmin hevosurheilulajien olemassaolon oikeutta pohditaan vuosikymmenen loppupuolella enemmän kuin alkupuolella. Analyysin perusteella voidaan todeta, että tämä oletus piti paikkansa. Raviurheilun tulevaisuutta on kyllä pohdittu koko tarkastelujakson ajan, mutta yhteiskunnallisesta hyväksyttävyydestä on alettu puhua vasta sen loppupuolella. Samanaikaisesti hevosen hyvinvointiin liittyvä puhe lisääntyy tarkastelujakson lopussa.

Yhteenvetona voidaan siis todeta, että vuosikymmenen aikana raviurheiluun liitetty vahva vedonlyöntikohteen leima pyritään häivyttämään, ja sen sijaan aletaan korostamaan enemmän lajin niin sanottua elämyksellisyyttä. Tällä tarkoitetaan paitsi urheilullista antia, myös yhteisöllisyyden ulottuvuutta. Hevonen on tarkastelujakson alkupuolella ensisijaisesti vedonlyöntikohde ja urheilija, mutta loppupuolella yhä vahvemmin myös eräänlainen perheenjäsen. Ihmisen ja eläimen välistä valta-asetelmaa pyritään siis vuosikymmenen aikana häivyttämään tuomalla hevonen ikään kuin lähemmäs ihmistä.

5 Päätäntö

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, miten raviurheilua koskevat puheet ovat muuttuneet 2010-luvun aikana. Tutkimusaineisto koostui Hevosurheilu-lehden pääkirjoituksista, ja niitä tarkasteltiin kriittisen diskurssianalyysin viitekehyksestä. Diskurssianalyysin avulla pyritään luomaan kuva tekstiä ympäröivästä maailmasta, ja se oli myös tämän tutkimuksen perimmäinen ajatus. Analyysin avulla pyrittiin luomaan kuva siitä, miten yhteiskunta raviurheilun ympärillä on muuttunut ja miten laji näihin muutoksiin reagoi. Lähimenneisyyttä tarkastelemalla pyrittiin saamaan jonkinlainen käsitys siitä trendistä, joka raviurheilun tulevaisuuden määrittää. Tutkimus syntyi halusta selvittää, millaiselta raviurheilun, ja sitä kautta mahdollisesti laajemmin hevosurheilun tai jopa koko eläinurheilun, tulevaisuus näyttää. Raviurheilua kun tuskin voidaan perustellusti eriyttää muista eläimiä hyödyntävistä urheilulajeista.

Raviurheilu on Suomessa olennainen osa kotimaista hevostaloutta ja sillä on maassamme pitkät perinteet. Laji mielletäänkin usein vanhanaikaiseksi eikä se verrattain laajasta harrastajakunnasta huolimatta mahdu esimerkiksi kymmenen seuratuimman lajin joukkoon Suomessa. Analyysin perusteella voidaan todeta, että huoli raviurheilun selviämisestä on havaittavissa aineistossa koko 2010-luvun ajan, mutta se vain muuttaa hieman muotoaan. 2010-luvun alussa huoli kohdistui nimenomaan taloudelliseen selviytymiseen, ei niinkään lajin yhteiskunnalliseen hyväksyttävyyteen. Vuosikymmenen edetessä talouspuhe vähenee, ja sen tilalle nousee pohdintaa raviurheilun legitimitetistä ja sen vaikutuksesta lajin tulevaisuuteen.

Raviurheilun olennaisena osana pidetään totopelaamista eli muuttuvakertoimista vedonlyöntiä, ja tähän liittyikin tutkimuksen kannalta olennainen vastuullisuuskysymys. Rahapelaamisen aiheuttamat sosiaaliset ja yhteiskunnalliset haitat ovat nousseet julkiseksi keskustelunaiheeksi, ja rahapelimonopoli Veikkaus Oy:n asemaa on kritisoitu ja kyseenalaistettu. Raviurheilu on paitsi vedonlyöntikohde, myös yksi Veikkauksen edunsaajista, joten rahapelaamisen tuotot ovat sen kannalta elintärkeitä.

Analyysin perusteella aineistosta oli havaittavissa pelikohteen diskurssi, jossa raviurheilu kuvataan ensisijaisesti juuri vedonlyönnin kohteena. Diskurssi ajoittuu tarkastelujakson alkupuolelle, eli 2010-luvun alkuun. Silloin vuoden 2008 finanssikriisistä alkanut talouden taantuma aiheutti vaikeuksia myös raviurheilun taloudelle, ja raviurheilun ongelmien voidaan nähdä kiteytyvän sen ympärille. Rahapelaamisen haittoja ei tuoda esiin, vaan pelaaminen nähdään hevostalouden kestävyuden kannalta tärkeänä toimena. Analyysin perusteella voidaan kuitenkin tehdä johtopäätös, että raviurheilua ympäröivä yhteiskunta on sittemmin muuttunut. Paitsi rahapelaamista, myös eläinten hyödyntämistä vedonlyöntikohteena ja urheilukäytössä ylipäättään on alettu kyseenalaistamaan, ja se näkyy pääkirjoitusten aihevalinnoissa. Vuosikymmenen edetessä raviurheilua pyritäänkin rakentamaan vahvemmin sen urheilullisen annin ja toisaalta myös lajin mahdollistamien sosiaalisten kokemusten varaan.

Tutkimuksessa keskityttiin erityisesti siihen, miten hevonen aineistossa representoidaan ja miten se asemoidaan suhteessa ihmiseen. Eläinoikeuskysymykset ovat nousseet yhteiskunnan tasolla merkittäviksi aiheiksi, eikä niitä voida raviurheilun parissaakaan enää sivuuttaa. Hevonen muuttuu kilpailuvälineestä ja pelikohteesta enemmän perheenjäseneksi ja lemmikinkaltaiseksi, urheilullisuutta kuitenkin unohtamatta.

Mieleenpainuvat kokemukset ja elämyksellisyys kasvattavat jatkuvasti merkitystään urheilun parissa. Shank ja Lyberger (2015) toteavat, että urheilu viihteellistyy ja urheilutapahtumista pyritään rakentamaan katsojille yhä vaikuttavimpia elämyksiä. He esittävät, että erilaisten vapaa-ajanaktiiviteettien lisääntyessä kilpailu asiakkaista kovenee jatkuvasti, ja urheilulajien on pysyttävä kehityksen mukana houkutellakseen asiakkaita ja säilyttääkseen mielenkiintonsa. Raviurheilu ei eroa tässä suhteessa muista urheilulajeista, ja eräänlainen elämyksellisyyden korostaminen toistuu aineistossa tavalla tai toisella läpi lähes koko vuosikymmenen. Elämyksellisyyttä rakennetaan yhtäältä sosiaalisen kokemuksen ja yhteisöllisyyden varaan, toisaalta lajin huippu-urheilu-ominaisuuksien varaan.

Huippu-urheilun diskurssissa raviurheilu pyritään liittämään osaksi suomalaisten suosimien urheilulajien, kuten jääkiekon ja jalkapallon, kirjoja. Ravihevosista pyritään rakentamaan kuvaa huippu-urheilijoina muun muassa rinnastamalla niitä tunnettuihin ihmisurheilijoihin. Sosiaalisen kokemuksen diskurssissa korostetaan sen sijaan raviurheilun avulla syntyvää yhteisöllisyyttä ja sen positiivisia vaikutuksia. Molemmissa diskurssissa korostuu vahvasti elämyksellisyys, joka liitetäänkin nykypäivänä olennaiseksi osaksi urheilua (Shank & Lyberger, 2015). Voidaan siis todeta, että analyysin perusteella perinteiseksi ja vanhanaikaiseksikin mielletty raviurheilu pyrkii vastaamaan yhteiskunnan luomaan uudistumispaineeseen urheilutapahtumien elämyksellisyyden osalta.

Tutkimustuloksia arvioitaessa on syytä huomioida ne tekijät, jotka vaikuttavat tulosten uskottavuuteen ja vertailukelpoisuuteen. Tässä tutkimuksessa analyysi rajoittui ainoastaan yhteen lajimediaan ja sen satunnaisesti valittuihin pääkirjoituksiin ja niissä tehtyihin kielellisiin valintoihin. Vaikka pääkirjoitukset virallisesti edustavat koko lehden yhteisesti sovittua kantaa, on vaikeaa arvioida, toteutuuko tämä käytännössä. On myös hyvä huomioida, että Hevosurheilu-lehden päätoimittaja vaihtuu tarkastelujakson eli 2010-luvun aikana kahdesti. Tämä voi osaltaan vaikuttaa siihen, minkä tyyllisiä pääkirjoitukset ovat minäkin aikakautena ja minkälaisia aiheita niissä koetaan tärkeäksi nostaa esiin. Toisaalta voidaan myös ajatella, että tietynlaisen päätoimittajan valitseminen raviurheilun yhden merkittävimmän lajimedian johtoon kertoo sekin jotain lajin tilasta ja suunnasta. On huomionarvoista, että Hevosurheilu-lehden nykyinen päätoimittaja on nainen, sillä urheilujournalismia on vuosikaudet leimannut voimakkaasti maskuliinisuus (Bernstein & Kian 2013, s. 319) ja naisten osuus urheilutoimittajista on perinteisesti ollut miehiä selvästi pienempi (Pfister 2010, s. 240).

Tuloksia tarkastellessa on myös syytä huomioida, että kielentutkimus on aina jossain määrin subjektiivista ja tulokset perustuvat yhden ihmisen näkemyksiin ja havaintoihin, joihin jossain määrin vaikuttavat tämän ennakkotiedot ja -käsitykset aiheesta. Kriittinen diskurssianalyysi tarjoaa tutkimuksen toteuttamiselle raamit, mutta viimekädessä analyysin toteutustapa on aina tutkijakohtaista ja sovellettua. Näin ollen myös tulokset

syntyvät sen mukaan, mitä kukin tutkija näkee aineistossa olennaiseksi ja merkitykselliseksi. Ja kuten edellä jo tuotiin esiin, on myös otettava huomioon aineiston rajallisuus. Jotta raviurheilun diskursseista ja mediarepresentaatioista saataisiin laajempi ja moninaisempi kuva, olisi analyysiin sisällytettävä myös muiden medioiden tuottamia sisältöjä. Hevosurheilu-lehdellä voidaan olettaa olevan agendana raviurheilun jatkuvuuden edistäminen, kun taas valtamedioiden ja raviurheilun suhteen voidaan olettaa olevan periaatteessa riippumaton. Toisaalta myös Hevosurheilu-lehden materiaalien analysoiminen pidemmältä aikaväliltä olisi lajin tulevaisuudenkin kannalta kiinnostavaa. Lehti on ilmestynyt vuodesta 1924, joten tutkimuksen avulla voitaisiin saada kattava kuva suomalaisen urheiluhevosen historiasta ja sen aseman kehityksestä yhteiskunnassamme. Jatkotutkimuksessa olisi kiinnostavaa huomioida myös hevosen visuaalinen mediarepresentaatio kuva-analyysin keinoin.

Lähteet

- Aaltola, E. (toim.) (2013). *Johdatus eläinfilosofiaan*. Gaudeamus.
- Aaltola, E. (2004). *Eläinten moraalinen arvo*. Vastapaino.
- Almiron, N. & Cole, M. (2016). The Convergence of Two Critical Approaches. Teoksessa N. Almiron, M. Cole & P.C. Freeman (toim.), *Critical Animal and Media Studies – Communication for Nonhuman Animal Advocacy* (s. 1–7). Routledge. <https://doi.org/10.1177/1077699017691496>
- Anielski, M. & Braaten, A. (2008). *The Socio-Economic Impact of Gambling (SEIG) Framework. An Assessment Framework for Canada: In Search of the Gold Standard*. Anielski Management Inc. <https://doi.org/10.11575/PRISM/9827>
- Anttila, J. (2007). *Kansallinen identiteetti ja suomalaisiksi samastuminen*. Helsingin yliopiston sosiaalipsykologian laitos.
- Arpajaislaki*. Finlex. Noudettu 20.9.2020 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20011047>
- Bernstein, A. & Kian, E.M. (2013). Gender and Sexualities in Sport Media. Teoksessa P. Pedersen (toim.), *The Routledge Handbook of Sport Communication* (s. 319–327). Routledge.
- Binde, P. (2009). *Gambling Motivation and Involvement. A Review of Social Science Research*. The Swedish National Institute of Public Health.
- Binde, P. (2011). Trotting territory: The cultural realm of Swedish horse betting. Teoksessa P. Raento & D.G. Schwartz (toim.), *Gambling, Space, and Time: Shifting Boundaries and Cultures* (s. 107–128). University of Nevada Press.
- Bronner, S.E. (2011). *Critical Theory*. Oxford University Press.
- Bulliet, R.W. (2005). *Hunters, Herders, and Hamburgers: The Past and Future of Human-Animal Relationship*. Columbia University Press.
- Burr, V. (1995). *An Introduction to Social Constructionism*. Routledge. <http://urn.fi/URN:ISSN:2067-5941>
- Davis, J.A. & Hilbert, J. (2013). *Sports Marketing. Creating Long Term Value*. Edward Elgar Publishing.

- Duberley, J. & Johnson, P. (2009). Critical Management Methodology. Teoksessa M. Alvesson, T. Bridgman & H. Willmott (toim.), *The Oxford Handbook of Critical Management Studies* (s. 345–368). Oxford University Press.
- Engelberg, M. (2018). Miehiä ja naisihmisiä - suomen kielen seksismi ja sen purkaminen. TANE. Noudettu 25.2.2021 osoitteesta https://tane.fi/documents/31741422/31965916/TANE_Miehia_ja_naisihmisia_verkko_valmis.pdf
- Fairclough, N. (1995). *Critical discourse analysis: the critical study of language*. Longman.
- Fairclough, N. (2003). *Analysing discourse: textual analysis for social research*. Routledge.
- Fairclough, N. (2004). *Analysing discourse: textual analysis for social research*. Taylor & Francis.
- Freeman, C. P. (2009). This Little Pig Went to Press: The American News Media's Construction of Animals in Agriculture. *The Communication Review*, 12(1), 78–103.
- Freeman, C.P., Bekoff, M. & Bexell, S.M. (2011). Giving Voice to the "Voiceless". *Journalism Studies*, 12(5), 590–607.
- Gee, J.P. (1999). *An Introduction to Discourse Analysis – Theory and Method*. Routledge.
- Greene, A.N. (2008). *Horses at work. Harnessing power in industrial America*. Harvard University Press. Noudettu 9.10.2020 osoitteesta <https://www.journals.uchicago.edu/doi/10.1086/659057>
- Hall, S. (2005). The horse in human society. Teoksessa D. Mill & S. McDonnell (toim.), *The Domestic Horse. The Evolution, Development and Management of its Behaviour* (s. 23–32). Cambridge University Press.
- Haugaard, M. (2006). Power and Hegemony in Social Theory. Teoksessa M. Haugaard & H. Lentner (toim.), *Hegemony and Power* (s. 46–64). University of Minnesota Press.
- Hemánus, P. (1990). *Journalistiikan perusteet. Johdatus tiedotusoppiin 2*. Yliopistopaino.
- Holloway, L. (2001). Pets and Protein. Placing Domestic Livestock on Hobby-farms in England and Wales. *Journal of Rural Studies*, 17(3), 293–307.

- Johnstone, B. (2002). *Discourse Analysis*. Blackwell Publishing.
- Jokinen, A., Juhila, K. & Suoninen, E. (2016). *Diskurssianalyysi. Teoriat, peruskäsitteet ja käyttö*. Vastapaino.
- JSN. (2020). *Journalistin ohjeet*. Noudettu 1.7.2020 osoitteesta https://www.jsn.fi/journalistin_ohjeet/
- Juhila, K. & Suoninen, E. (2002). Kymmenen kysymystä diskurssianalyysistä. Teoksessa A. Jokinen, K. Juhila & E. Suoninen (toim.), *Diskurssianalyysi liikkeessä*. (s. 233–252). Vastapaino.
- Jäppinen, J.-P., Tyrväinen, L., Reinikainen, M. & Ojala, A. (2014). *Luonto lähelle ja terveydeksi. Ekosysteemipalvelut ja ihmisten terveys*. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 35/2014. Suomen ympäristökeskus. Noudettu 20.3.2020 osoitteesta <http://hdl.handle.net/10138/153461>
- Järvinen-Tassopoulos, J. (2018). *Suomalaisen rahapelaamisen tilannekatsaus 2017*. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-291-8>
- Kivikuru, U. (2000). Kansalaisten yhteisyys ja "he". Teoksessa H. Tapper (toim.), *Me median maisemissa. Reflektioita identiteettiin ja mediaan* (s. 11–50). Palmeniakustannus.
- Kunelius, R. (2004). *Viestinnän vallassa*. WS Bookwell Oy.
- Kupsala, S. (2011). *Eläinten aseman muuntuminen Suomessa*. Yhteiskuntatieteellinen selvitys maa- ja metsätalousministeriölle eläinsuojelulain kokonaisuudistusta varten.
- Laine, T. (2010). Hävetkäämme! Hiihtodoping, häpeä ja kansallinen identiteetti. Teoksessa E. Vettenniemi (toim.), *Hiihto & häpeä. Lahti 2001 mediaskandaalina* (s. 51–66). Bookwell Oy.
- Leinonen, R. (2013). *Palvelijasta terapeutiksi: Ihmisen ja hevosen suhteen muuttuvat kulttuuriset mallit Suomessa*. [väitöskirja, Oulun yliopisto]. Jultika. <http://urn.fi/urn:isbn:9789526201832>
- Levine, M.A. (2005). Domestication and early history of the horse. Teoksessa D. Mill & S. McDonnell (toim.), *The Domestic Horse. The Evolution, Development and Management of its Behaviour* (s. 5–22). Cambridge University Press.

- Maa- ja metsätalousministeriö. (2020). *Hevostalouden edistäminen*. Noudettu 10.2.2020 osoitteesta <https://mmm.fi/hevostalouden-edistaminen>
- Mahlamäki, M. (2003). *Pelloilta Paanalle ja Pussihousumiehistä Patiiipoikiin – hevostaloudesta talouden hevoseen: hevosen ja pelaamisen tarina Hippos-Suomessa*. Suomen Hippos ry.
- Matilainen, R., & Valkama, J-P. (2006). Suomalaisen rahapelitarjonnan historiaa. *Hyvinvointikatsaus* 17(4), 8–9.
- Merskin, D. (2016). Media Theories and the Crossroads of Critical Animal and Media Studies. Teoksessa N. Almiron, M. Cole & P.C. Freeman (toim.), *Critical Animal and Media Studies – Communication for Nonhuman Animal Advocacy* (s. 11–25). Routledge. <https://doi.org/10.1177/1077699017691496>
- Miettinen, T. & Toivio, H. (2016). Jalorotuisuuden juurilla. Teoksessa T. Miettinen & R.M. Toivo (toim.), *Mitä väliä on historialla?* (175–210). Tampere University Press.
- Molloy, C. (2011). *Popular media and animals*. The Palgrave Macmillan Animal Ethics Series.
- Morero, M. (2009). Onko nykyiselle massatuotannolle vaihtoehtoja? Teoksessa P. Kainulainen & Y. Sepänmaa (toim.), *Ihmisten eläinkirja. Muuttuva eläinkulttuuri* (s. 164–175). Gaudeamus Helsinki University Press.
- Mumby, D. & Stohl, C. (1991). Power and discourse in organization studies: absence and the dialectic of control. *Discourse & Society*, 2(3), 313–332.
- O'Haire, M. (2010). Companion animals and human health: Benefits, challenges, and the road ahead. *Journal of Veterinary Behavior*, 5(5), 226–234. [doi://doi.org/10.1016/j.jveb.2010.02.002](https://doi.org/10.1016/j.jveb.2010.02.002)
- Paltridge, B. (2012). *Discourse Analysis*. Bloomsbury Academic. Noudettu 10.11.2020 osoitteesta <https://salahlibrary.files.wordpress.com/2018/09/discourse-analysis.pdf>
- Palukka, H., Auvinen, P. & Mahlamäki, M. (2014). Maaseutu, raviurheilu ja rahapeläminen. Miten maaseutua käytetään puheen tulkinnallisena voimavarana? *Maaseudun uusi aika*, 1(22), 21–33.
- Pesu, V. (2008). *Raviurheilun maailma*. Mäntykustannus.

- Pfister, G. (2010). Women in Sport - Gender Relations and Future Perspectives. *Sport in Society. Cultures, Commerce, Media, Politics*, 13(2), 234–248.
- Pietikäinen, S. & Mäntynen, A. (2009). *Kurssi kohti diskurssia*. Vastapaino.
- Pirinen, H. (2020, 7. lokakuuta). Olympiakomitean isoin pomo sanoo suorat sanat: ”En ymmärrä, miksi meidän pitäisi puolustaa Veikkauksen monopolia”. *Ilta-Sanomat*. Noudettu 4.3.2021 osoitteesta <https://www.is.fi/urheilu/art-2000006661401.html>
- Potter, J. (2004). Discourse analysis as a way of analysing naturally occurring talk. Teoksessa D. Silverman (toim.), *Qualitative Research: Theory, Method and Practice* (s. 200–221). SAGE Publications.
- Partanen, M. (2020, 28. joulukuuta). Raippa ei saa hevosta juoksemaan kovempaa, silti sitä käytetään paljon sekä raveissa että laukka- ja ratsastuskisoissa. Noudettu 20.2.2021 osoitteesta <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000007706495.html>
- Partanen, M. (2020, 7. huhtikuuta). ”Koko suun sisäosa oli kuin jauhelihaa” – Tutkimus paljasti ravihevosilla rajuja vammoja, mutta säännöt eivät muuttuneet. Noudettu 20.2.2021 osoitteesta <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000006466379.html>
- Partanen, M. (2020, 25. marraskuuta). Hevosen omistajalta peritään miljoonakorvauksia: huippuravuri Propulsionin etujaloista katkaistiin hermo ja se kilpaili silti. Noudettu 20.2.2021 osoitteesta <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000007638229.html>
- Partanen, M. (2018, 31. tammikuuta). Hevosurheilu ei halua luopua kipua aiheuttavista kuolaimista – hevosen suussa on usein vaurioita. Noudettu 20.2.2021 osoitteesta <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000005546100.html>
- Pusa, A. (2020, 21. joulukuuta). Upseeri ja hevosmies. *Helsingin Sanomat*. Noudettu 4.3.2021 osoitteesta <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000007695185.html>
- Pussinen, S. & Lehtonen, P. (2018). Mielikuvia ja tulevaisuudenkuvia raviurheilusta. Teoksessa S. Pussinen (toim.), *Uudistuva hevostalous*. HAMK Unlimited Journal 20.4.2018. Noudettu 2.2.2021 osoitteesta <https://unlimited.hamk.fi/biotalous-ja-luonnonvara-ala/mielikuvia-raviurheilusta>
- Raento, P. & Härmälä, L. (2012). Suomalaisen ravipelaamisen muutos 2000-luvulla. Teoksessa P. Raento (toim.), *Rahapelaaminen Suomessa* (s. 119–144). Gaudeamus.

- Remes, L. (2006). Diskurssianalyysin perusteet. Teoksessa J. Metsämuuronen (toim.), *Laadullisen tutkimuksen käsikirja* (s. 288–375). Gummerus.
- Saarinen, E. (1994). *Filosofia*. WSOY.
- Saastamoinen, M. (2019). *Suomen raviurheilun nykytila*. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 24/2019. Luonnonvarakeskus. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-326-743-5>
- Saastamoinen, M. (2018). Vaikuttava hevosala. Teoksessa S. Pussinen (toim.), *Uudistuva hevostalous*. (s. 19–24). Hämeen ammattikorkeakoulu. Noudettu 1.10.2020 osoitteesta https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/154076/Uudistuva_hevostalous_e-julkaisu.pdf?sequence=1&isAllowed=n
- Shank, M.D. & Lyberger, M.R. (2015). *Sports Marketing. A Strategic Perspective*. Routledge.
- Siltaoja, M., & Vehkaperä, M. (2011). Diskurssianalyysi johtamis- ja organisaatiotutkimuksessa. Teoksessa A. Puusa & P. Juuti (toim.), *Menetelmäviidakon raivaajat – perusteita laadullisen tutkimuslähestymistavan valintaan*. (s. 206–232). JTO-Palvelut Oy. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-9411-52-1>.
- Simonen, S. (1964). *Raivaajia ja rakentajia. Suomen maatalouden historiaa*. Kirjayhtymä.
- Skipper, L. (2005). *Let horses be horses. The horse owner's guide to ethical training and management*. J.A. Allen.
- Stevens, M., & Young, M. (2010). Who plays what? Participation profiles in chance versus skill-based gambling. *Journal of Gambling Studies*, 26(1), 89–103.
- Suhola, A., Turunen, S. & Varis, M. (2005). *Journalistisen kirjoittamisen perusteet*. Finn Lectura.
- Suomen Hippos ry. (2020). Noudettu 4.4.2020 osoitteesta <https://www.hippos.fi/>
- Suoninen, E. (2002). Näkökulma sosiaalisen todellisuuden rakentumiseen. Teoksessa A. Jokinen, K. Juhila & E. Suoninen (toim.), *Diskurssianalyysi liikkeessä* (s. 17–36). Vastapaino.

- Taloustutkimus. (2017). *Mielikuvat urheilulajeista 2017*. Tutkimusraportti 29.3.2017 Suomen Hippokselle. Taloustutkimus Oy.
- Taivalsaari, E. (2006). *Sirkuselämää - Suomalainen sirkus kautta aikojen*. Otava.
- THL. (2020). *Rahapeliongelma*. Noudettu 5.4.2020 osoitteesta <https://thl.fi/fi/web/alkoholi-tupakka-ja-riippuvuudet/rahapelit/rahapeliongelma>
- Tuomivaara, S. (2008). *Mitä tehdä eläimille?* Vihreä Lanka.
- Uusitupa, I. (2019, 20. heinäkuuta). Tuore tutkimus Suomessa: Valtaosalla kilparavihevostista löytyi suun vaurioita kuolainten alueella. Noudettu 20.2.2021 osoitteesta <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000006179483.html>
- Van Dijk, T. A. (2003). Critical Discourse Analysis. Teoksessa D. Schrifin, D. Tannen & H.E. Hamilton (toim.), *Handbook of Discourse Analysis* (s. 352–371). John Wiley & Sons Incorporated.
- Vettenniemi, E. (2008). *Suomalaisen urheilun synty. Ravisportti 1800-luvulla ja sen vaikutus ihmiskilpailuihin*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Wahlberg, B. (2015). *Kohti piiskattomia raveja?* Animalia. Noudettu 2.3.2021 osoitteesta <https://animaliamedia.fi/kohti-piiskattomia-raveja/>
- Waris, M. (1997). Suomenhevonen sotahevosena. Teoksessa I. Ojala (toim.), *Suomenhevonen Suomen puolesta 1939–1945* (s. 35–74). Karisto Oy.
- Webb, J. (2008). *Understanding the representation*. SAGE Publications.
- Wood, L. & Kruger, R. (2000). *Doing Discourse Analysis: Methods for Studying Action in Talk and Text*. SAGE Publications.
- Wooffitt, R. (2005). *Conversation Analysis and Discourse Analysis. A Comparative and Critical Introduction*. SAGE Publications.

Liitteet

Liite 1. Aineistotaulukko

Otsikko	Julkaistu
Mistä valmentajia?	18.1.2019
Mittarit puntarissa	18.9.2019
Vain epävarma on satavarmaa	24.5.2019
Täytyy olla supervoimii	20.2.2019
Hevoset palaavat takaisin	20.3.2019
Conservatiivicus conservatiivicus	25.4.2019
Lennetään kohti uutta	28.6.2019
Ratoksi ja ryhmytymiseksi	17.7.2019
Innovaatio vs. plasebo	18.10.2019
Valioliigalaiset	21.8.2019
Varsavauhtia vai ei?	5.10.2018
Häviämisen pelosta viis	14.9.2018
Hyödytäänkö häntärahoista	19.12.2018
Konikapinan aineksia	18.7.2018
Non merci	30.5.2018
Kolme tapaa perua ravit	11.4.2018
KonRavi	7.2.2018
Syntynyt 11. heinäkuuta	10.1.2018
Mitä isot edellä	28.3.2018
Hullujen hommaa	17.8.2018
Oopiumia urheilukansalle	20.1.2017
Ravivalintatalon tarjoukset	28.7.2017
Raveissa maan tavalla?	1.2.2017
Ville ja Janne	10.5.2017
Nelijalkainen lämpö	27.10.2017
Kova kuin ranskalainen ravuri	16.6.2017
Happotesti	15.9.2017
Lite bättre	12.4.2017
Raviurheilun rintamäkeläiset	20.12.2017
Ulkopuolisen silmä	3.11.2017
Kiitos poniväki	26.2.2016
Millä torilla tavattaisiin?	29.4.2016
Liraus paikallista tuo tunteen	17.6.2016
Palvelupolkua parantamaan	19.10.2016
Bold Eagle haastaa Suomen	17.2.2016
Romanien ravikuningas	3.8.2016
Uusilla tähdillä vähän keikkoja	31.3.2016
Minikiiturit avaavat latuja	1.7.2016

Kylmää kyytiä	25.5.2016
Makea vesi suussa	29.7.2016
Kunnian kentät	27.2.2015
Tulevaisuuden tekijät	17.4.2015
Uskoisimmeko Kontiota?	12.8.2015
Kansat kaikki veljiksi keskenään	23.1.2015
Kontio 10 000	17.7.2015
Pitkällä linjalla	27.5.2015
Talo elää tavallaan	12.6.2015
Naiset pelastavat raviurheilun	6.3.2015
Parempaa kohti	16.12.2015
Kaiken keskelle hevonen	3.7.2015
Kuka vastaa lajin markkinoinnista?	12.2.2014
Valtikka keskellä merta	2.7.2014
Tulevaisuuden tekijät yhdessä	28.3.2014
Prix de Charme Asserdal	24.1.2014
Kiitos	31.12.2014
Maailma asiakkaan silmin	13.11.2014
On the Rocks!	7.2.2014
Kenelle televisiota tehdään?	24.9.2014
Yhteisöllisyyden kaipuu	3.10.2014
Menehtyä vai menestyä?	25.4.2014
Brad de Veluwe testaa suomalaisen raviurheilun kunnon	27.3.2013
Pelejä ihmisten ja hevosten hyväksi	27.9.2013
Rakas poni!	14.8.2013
Ystäviä etsimässä	13.11.2013
Hevosen aika	18.12.2013
Hiljaiset pastillinsyjät	3.7.2013
Pyrrhoksen jackpot	11.1.2013
Kissa pöydälle	6.2.2013
Vastakkainasettelun aika on ohi	6.3.2013
Kohti suuren yleisön lajia	22.5.2013
Jackpot kaikille	29.2.2012
Avoin taso odottaa	17.10.2012
Vaarallista tyytyväisyyttä	30.5.2012
Tervetullut mestari	25.4.2012
Pelaaminen polarisoituu	4.7.2012
Uuden Charme-ilmion kynnyksellä	5.9.2012
Telkkarissa tapahtuu	13.1.2012
Savotta on vielä kesken	21.3.2012
Suurkilpailu viimeisen päälle	20.6.2012
Perinteiden vankina	12.12.2012
Brad de Veluwen vuosi	23.12.2011
Palkintoapua ulkomailta	16.2.2011

Suuret setelit	17.8.2011
PM:n tenho kestää	23.9.2011
Ympyrä sulkeutui	1.6.2011
Paluu tulevaisuuteen	30.11.2011
Torjuntavoiton makua	4.5.2011
Suuri ja mahtava mahdollisuus	7.10.2011
Tarpeellinen vakuutus	16.3.2011
Kiitos ja kumarrus	29.4.2011
Haasteet kasvavat	5.1.2010
Ajotavat syyniin	26.5.2010
Unelma todeksi	28.7.2010
Kruunu ruosteessa	26.2.2010
Kesärajojen tenho kestää	4.6.2010
Ravitarjonnan reunaehdot	22.9.2010
Kioski kuntoon	8.10.2010
Junnut starttiin	10.11.2010
Juhlavuoden arvoinen	30.4.2010
Kirkkaamman kruunun toivossa	22.12.2010